Проект на
ПРОГРАМА ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ НА ОБЩИНА ВЕТРИНО
2026 – 2030 г.

Приета с Решение №…… по Протокол №… на Общински съвет Ветрино

СЪДЪРЖАНИЕ:

ВЪВЕДЕНИЕ 4
1. ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ 7
2. ПРИЛОЖИМИ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ 8
2.1.Европейска нормативна и стратегическа уредба 8
2.2. Национална нормативна и стратегическа уредба 10
3. ПРОФИЛ НА ОБЩИНА ВЕТРИНО 12
3.1. Географска характеристика……..... 12
3.2.Климат 13
3.3.Релеф 16
3.4. Полезни изкопаеми 17
3.5. Население на общината 18
3.6. Предприятия и икономическа активност……... 19
3.7. Енергийни мрежи 19
3.8.Газопреносна мрежа…… 20
3.9. Транспортно-комуникационна система……. 21
3.10. Състояние на общинския сграден фонд…… 22
3.11. Жилищен сграден фонд…… 25
3.12. Улично осветление и външна осветителна уредба…… 26
4. ПОЛИТИКА ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ…… 27
5. SWOT АНАЛИЗ…… 29
6. ЦЕЛИ И ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА..... 30
7. ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА…… 34
8.ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО…… 37
9. ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ…… 38
10.ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ …… 39
11.НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ…… 42
12.ОТЧЕТ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО …… 44
13.ЗАКЛЮЧЕНИЕ…… 44

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ И ОЗНАЧЕНИЯ:

АУЕР	Агенция за устойчиво енергийно развитие
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВЕЦ	Водноелектрическа централа
ВИ	Възобновяеми източници
ЕЕ	Енергийна ефективност
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕСБ	Енергийна стратегия на България
ЕСМ	Енергоспестяващи мерки
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗВ	Закон за водите
ЗГ	Закон за горите
ЗЕЕ	Закон за енергийна ефективност
ЗЕ	Закон за енергетиката
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ЗЧАВ	Закон за чистотата на атмосферния въздух
КЕВР	Комисия за енергийно и водно регулиране
КПД	Коефициент на полезно действие
ИНПЕК	Интегриран национален план енергетика и климат
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МЕ	Министерство на енергетиката
МИ	Министерство на икономиката
МПС	Моторно превозно средство
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
НПСБНПЕ	Национален план за сгради с близко до нулево потребление на енергия
НДПВЕИ	Национална дългосрочна програма за насърчаване използването на ВЕИ
НПДЕВИ	Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници
НСИ	Национален статистически институт
ОП	Оперативна програма
ПЕЕ	Програма по енергийна ефективност
ФЕЕ	Фонд "Енергийна Ефективност и възобновяеми източници"
ПЧП	Публично-частно партньорство
kW	Киловат
kWh	Киловат час
MW	Мегават
MWh	Мегават час
GWh	Гигават час

Въведение

Нарастващото потребление на енергия, необходимостта от по-ефективно използване на енергийните ресурси и стремежът към устойчиво развитие поставят енергийната ефективност сред основните приоритети на съвременната енергийна политика. Повишаването на енергийната ефективност има съществено значение за ограничаване на енергийните разходи, повишаване на конкурентоспособността, подобряване на условията на живот и труд и намаляване на въздействието върху околната среда. В този контекст прилагането на последователни и дългосрочни мерки за рационално използване на енергията е важен елемент от устойчивото развитие на общините.

Изменението на климата и необходимостта от ограничаване на емисиите на парникови газове допълнително засилват значението на енергийната ефективност и насърчаването на използването на възобновяеми енергийни източници. Това налага прилагането на целенасочени политики, програми и мерки за намаляване на енергийното потребление, повишаване на енергийната ефективност на сградния фонд и общинската инфраструктура, модернизиране на системите за улично осветление, по-ефективно използване на енергията в общинските обекти и стимулиране на устойчиви модели на потребление.

Енергийната ефективност се изразява в постигането на същата или по-висока степен на полезен резултат – под формата на производителност, услуга, комфорт или продукт – с по-малко количество използвана енергия. Основната цел е да се постигне оптимално съотношение между потреблението на енергия, постигнатия резултат и необходимите разходи, без да се допуска влошаване на качеството на предоставяните услуги и условията на живот.

Повишаването на енергийната ефективност изисква съчетаване на технически, инвестиционни, организационни и поведенчески мерки. От особено значение са подобряването на енергийните характеристики на сградите, внедряването на енергийно ефективни технологии, оптимизирането на енергийните системи и съоръжения, използването на възобновяеми енергийни източници, както и повишаването на информираността и ангажираността на гражданите, бизнеса и публичните институции.

В този контекст Общинската програма за енергийна ефективност за периода 2026–2030 г. представлява инструмент за планиране и координиране на действията на общината за по-ефективно използване на енергийните ресурси, намаляване на енергийните разходи и въздействието върху околната среда и създаване на по-устойчива и енергийно ефективна общинска среда.

Енергийната ефективност има комплексно значение и оказва влияние върху икономическото развитие, социалната устойчивост, енергийната сигурност и опазването на околната среда.

Основните аспекти на енергийната ефективност могат да бъдат разгледани в следните направления:

➢ **Енергиен и стратегически аспект** – повишаването на енергийната ефективност допринася за намаляване на потреблението на енергийни ресурси, ограничаване на зависимостта от вносни енергийни ресурси и повишаване на устойчивостта и сигурността на енергийната система. По-ефективното използване на енергията създава условия за по-рационално управление на ресурсите и за по-широко интегриране на възобновяеми енергийни източници.

➢ **Икономически аспект** – прилагането на мерки за енергийна ефективност води до оптимизиране на енергийните разходи на домакинствата, предприятията и публичния сектор. Инвестициите в енергийна ефективност стимулират модернизацията на сградния

фонд и инфраструктурата, създават предпоставки за развитие на местната икономика и повишават конкурентоспособността на предприятията чрез намаляване на разходите за енергия.

➢ **Социален аспект** – повишаването на енергийната ефективност допринася за подобряване на условията на живот и труд, повишаване на жилищния комфорт и намаляване на разходите за енергия на домакинствата. Особено значение има прилагането на мерки, насочени към ограничаване на енергийната бедност и подобряване на достъпа до адекватни, надеждни и финансово достъпни енергийни услуги.

➢ **Екологичен аспект** – намаляването на енергийното потребление чрез повишаване на ефективността ограничава необходимостта от производство и използване на енергия от изкопаеми горива и съответно допринася за намаляване на емисиите на парникови газове и други замърсители на атмосферния въздух. Това подпомага усилията за ограничаване на негативното въздействие върху климата и околната среда.

➢ **Общински аспект** – на местно ниво енергийната ефективност е важен инструмент за устойчиво управление на общинските ресурси. Реализирането на мерки в общинските сгради, системите за улично осветление, публичната инфраструктура и други обекти на общината може да доведе до намаляване на енергийните разходи, подобряване на качеството на предоставяните публични услуги и освобождаване на финансов ресурс за други местни дейности и инвестиции.

Повишаването на енергийната ефективност е сред ключовите направления на европейската и националната политика в областта на енергетиката, климата и устойчивото развитие. В този контекст реализирането на целенасочени проекти и дейности за енергийна ефективност представлява важен инструмент за постигане на по-ниско енергийно потребление, по-ефективно използване на ресурсите, намаляване на разходите и ограничаване на въздействието върху околната среда. На общинско ниво тези цели следва да бъдат интегрирани в дългосрочното планиране и да бъдат съобразени с местните условия, потребности и възможности за финансиране.

Европейският зелен пакт (European Green Deal) представлява стратегическа рамка на Европейския съюз за преход към модерна, ресурсно ефективна и конкурентоспособна икономика, основана на по-ефективно използване на природните и енергийните ресурси, намаляване на емисиите на парникови газове и устойчиво икономическо развитие. Основната дългосрочна цел на Европейския съюз е постигането на климатична неутралност до 2050 г., като тази цел е правно обвързваща съгласно Европейския закон за климата.

Производството на електроенергия е причина за над 75% от вредните емисии в ЕС. Европейският съюз (ЕС) има за цел да бъде световен лидер в борбата с изменението на климата и в тази връзка се стреми да постигне целите на споразумението от Конференцията на страните по Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата (COP 21) в Париж, като същевременно осигурява чиста енергия в целия Съюз. За да изпълни този ангажимент, ЕС определи следните обвързващи цели за климата и енергетиката до 2030 г., както следва:

➢ Намаляване на нетните емисиите на парникови газове с най-малко 55% в сравнение с 1990 г.;

➢ Намаляване на емисиите на парникови газове на ЕС с 40% до 2030 г. в сравнение с нивото от 2005 г. в секторите, които не са обхванати от европейската схема за търговия с емисии;

➢ Повишаване на енергийната ефективност (ЕЕ) до поне 11,7% в сравнение с прогнозите на ЕС за 2030 г., направени през 2020 година;

➢ Увеличаване на дела на енергия от възобновяеми източници (ВИ) до поне 42.5% в брутното крайно потребление на енергия в ЕС до 2030 г. със стремеж този дял да достигне 45% през 2030 г.

➢ Осигуряване на минимум 15% ниво на междусистемната електроенергийна свързаност между държавите членки.

Постигането на тези цели изисква последователни действия в широк кръг от сектори, включително енергетика, сграден фонд, транспорт, промишленост, земеделие и управление на ресурсите. Сред основните направления са повишаването на енергийната ефективност, ускоряването на прехода към чиста енергия, развитието на възобновяемите енергийни източници, насърчаването на кръговата икономика, устойчивото използване на природните ресурси, опазването на биоразнообразието и стимулирането на научните изследвания и иновациите.

В този контекст енергийната ефективност има ключово значение за постигането на европейските климатични и енергийни цели. Намаляването на потреблението на енергия чрез подобряване на енергийните характеристики на сградите, модернизиране на енергийната инфраструктура, внедряване на енергийно ефективни технологии и оптимизиране на потреблението допринася едновременно за намаляване на енергийните разходи, ограничаване на емисиите на парникови газове и повишаване на енергийната сигурност.

За периода 2026–2030 г. тези европейски цели и приоритети представляват важна рамка за планиране и реализиране на мерки на местно ниво. Общинските политики и инвестиции в областта на енергийната ефективност, възобновяемата енергия, устойчивата мобилност, модернизацията на общинските сгради и инфраструктура и рационалното използване на ресурсите следва да бъдат насочени към постигане на по-устойчива, енергийно ефективна и нисковъглеродна общинска среда.

Предвидените в настоящата Програма мерки за повишаване на енергийната ефективност са насочени към утвърждаване и последователно развитие на политиката на Община Ветрино в областта на рационалното и ефективно използване на енергийните ресурси през периода 2026–2030 г. Реализирането на тези мерки ще допринесе за намаляване на енергийните разходи, подобряване на енергийните характеристики на общинските обекти и инфраструктура, повишаване на качеството на предоставяните публични услуги и създаване на по-устойчива и комфортна среда за населението.

Изпълнението на мерките, включени в Програмата, се очаква да допринесе за:

• намаляване на потреблението на енергия и повишаване на ефективността при използването на енергийните ресурси в общинските сгради, инфраструктура и обекти;

• оптимизиране и намаляване на разходите за електрическа и топлинна енергия и горива, което ще създаде възможност за по-ефективно управление на общинските финансови ресурси;

• подобряване на енергийните характеристики и техническото състояние на сградния фонд, включително чрез прилагане на мерки за енергийно обновяване, повишаване на топлинната ефективност и модернизиране на сградните инсталации;

• удължаване на експлоатационния живот на сградите и съоръженията чрез извършване на необходимите ремонтни, възстановителни и модернизационни дейности;

• модернизиране и повишаване на ефективността на системите за улично осветление, включително чрез внедряване на енергоспестяващи технологии и интелигентни решения за управление, когато това е технически и икономически целесъобразно;

• подобряване на условията на обитаване, работната среда и топлинния комфорт в общинските сгради и обекти, с положително въздействие върху качеството на предоставяните публични услуги;

• повишаване на енергийната сигурност и устойчивостта на общинската инфраструктура, включително чрез насърчаване на използването на възобновяеми енергийни източници и децентрализирани енергийни решения, когато са приложими;

• намаляване на емисиите на парникови газове и други вредни емисии, свързани с потреблението на енергия, и ограничаване на негативното въздействие върху околната среда;

• повишаване на информираността и ангажираността на гражданите, бизнеса и институциите по отношение на рационалното използване на енергията и прилагането на енергоспестяващи практики;

• подобряване на устойчивостта и привлекателността на населените места на територията на общината, чрез модернизиране на сградния фонд и публичната инфраструктура и създаване на по-благоприятна жизнена среда.

Чрез изпълнението на Програмата Община Ветрино ще създава условия за по-ефективно управление на енергийните ресурси, устойчиво намаляване на енергийните разходи и последователно ограничаване на въздействието върху околната среда, като същевременно подпомага подобряването на качеството на живот на населението и устойчивото развитие на общината.

1.ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ

Настоящата програма за енергийна ефективност 2026-2030 г. на Община Ветрино е разработена в съответствие с изискванията на чл.12, ал.2 от Закона за енергийна ефективност, обн. ДВ бр. 35 от 2015 г., с последни изм. и доп. ДВ. бр.21 от 12.03.2021 г. Програмата е в съответствие с Интегрирания план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021-2030 г., Националния план за действие по енергийна ефективност, Националния план за сгради с близко до нулево потребление на енергия, Националната дългосрочна програма за насърчаване на инвестиции за изпълнение на мерки за подобряване на енергийните характеристики на сградите от обществения и частния национален жилищен и търговски сграден фонд и Указанията на Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР) за разработване на програми за енергийна ефективност.

Към периода на разработване на настоящата Програма политиките на Република България в областта на енергетиката и климата се определят в съответствие с действащия Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България за периода 2021–2030 г. и неговата актуализация. Актуализираният план е разработен в съответствие с развитието на европейската политика в областта на климата и енергетиката и отчита повишените цели, произтичащи от Европейския зелен пакт, Европейския закон за климата, пакета „Готови за 55“ (Fit for 55) и плана REPowerEU.

Интегрираният план определя националните приоритети и цели до 2030 г. в пет основни направления – декарбонизация, енергийна ефективност, енергийна сигурност, вътрешен енергиен пазар, както и научни изследвания, иновации и конкурентоспособност. В областта на енергийната ефективност актуализираната национална рамка е съобразена с изискванията на Директива (ЕС) 2023/1791 относно енергийната ефективност и поставя акцент върху намаляването на енергийното потребление и реализирането на енергийни спестявания в крайното и първичното енергийно потребление.

Националната политика в тази област създава рамката за прилагане на мерки за повишаване на енергийната ефективност в сградния фонд, промишлеността, транспорта, публичния сектор и домакинствата. Особено значение се отдава на енергийното обновяване на сградите, повишаването на ефективността на енергийните системи и съоръжения, развитието на възобновяемите енергийни източници и ограничаването на енергийната бедност.

В този контекст общините имат съществена роля за практическото изпълнение на националните и европейските цели чрез планиране и реализиране на мерки за енергийна ефективност на местно ниво. Общинската програма за енергийна ефективност за периода 2026–2030 г. следва да бъде съобразена с тази национална рамка и да насочва действията на Община Ветрино към по-ефективно използване на енергийните ресурси, намаляване на енергийните разходи, подобряване на състоянието на общинския сграден фонд и инфраструктура и ограничаване на въздействието върху околната среда.

Програмата за енергийна ефективност на Община Ветрино за периода 2026–2030 г. се приема от Общински съвет Ветрино по предложение на Кмета на общината, в съответствие с действащата нормативна уредба.

Програмата е разработена с петгодишен период на действие – от 2026 г. до 2030 г. включително, и е съобразена с целите, приоритетите и мерките, определени в европейските, националните и регионалните стратегически и програмни документи в областта на енергетиката, енергийната ефективност, климата и устойчивото развитие.

При необходимост Програмата може да бъде актуализирана в съответствие с настъпили промени в нормативната и стратегическата рамка, както и с промени в местните условия, потребности и възможности за финансиране.

2.ПРИЛОЖИМИ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

2.1.Европейска нормативна и стратегическа уредба

Разработването и изпълнението на Общинската програма за енергийна ефективност на Община Ветрино за периода 2026–2030 г. се осъществява в съответствие с европейската и международната рамка в областта на енергийната ефективност, енергетиката, изменението на климата и устойчивото развитие. Основните стратегически документи и нормативни актове определят дългосрочните цели на Европейския съюз и държавите членки и създават условия за прилагането им на национално и местно ниво.

Основните стратегически документи на Европейския съюз, имащи отношение към политиката в областта на енергийната ефективност и климата, включват:

➢ **Европейски зелен пакт (European Green Deal)** – определя цялостната рамка за преход към климатично неутрална, ресурсно ефективна и конкурентоспособна европейска икономика и обхваща политики в областта на енергетиката, климата, сградите, транспорта, индустрията, кръговата икономика и опазването на природата.

➢ **Дългосрочна стратегическа визия „Чиста планета за всички“** – очертава визията за просперираща, модерна, конкурентоспособна и климатично неутрална европейска икономика до 2050 г.

➢ **Стратегия за енергийния съюз** – създава рамка за сигурна, устойчива и конкурентоспособна енергийна система чрез повишаване на енергийната ефективност, развитие на възобновяемите енергийни източници, интегриран енергиен пазар и намаляване на емисиите на парникови газове.

➢ **Енергийна пътна карта до 2050 г.** – разглежда възможностите за дългосрочна трансформация на европейската енергийна система и преминаване към нисковъглеродно развитие.

Основните международни документи, които формират рамката на европейската политика в областта на изменението на климата, са:

➢ **Рамкова конвенция на ООН по изменение на климата (РКООНИК)** – създава международната рамка за предприемане на действия за ограничаване на изменението на климата и намаляване на концентрацията на парникови газове в атмосферата.

➢ **Протокол от Киото към Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата** – определя международни ангажименти за ограничаване и намаляване на емисиите на парникови газове и представлява важен етап в развитието на международната климатична политика.

➢ **Парижко споразумение от 2015 г.** – определя глобална рамка за действия в областта на изменението на климата, като поставя цел за ограничаване на повишаването на средната глобална температура до значително под 2°C спрямо прединдустриалните нива и продължаване на усилията за ограничаване на повишаването до 1,5°C.

Правната рамка на Европейския съюз в областта на енергетиката, енергийната ефективност и климата се основава на регламенти и директиви, които определят общи цели, задължения и изисквания за държавите членки. Към периода на действие на настоящата Програма основните актове с пряко отношение към енергийната ефективност са:

➢ **Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата** – създава обща рамка за планиране, мониторинг и отчитане на националните политики и мерки в областта на енергетиката и климата.

➢ **Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета от 30 юни 2021 г. за създаване на рамката за постигане на неутралност по отношение на климата („Европейски закон за климата“)** – установява правно обвързващата цел за постигане на климатична неутралност на Европейския съюз до 2050 г. и определя рамката за постепенно намаляване на нетните емисии на парникови газове. Регламентът е актуализиран през 2026 г. с включване на обвързваща цел за 2040 г.

➢ **Директива (ЕС) 2023/1791 на Европейския парламент и на Съвета от 13 септември 2023 г. относно енергийната ефективност и за изменение на Регламент (ЕС) 2023/955 (преработен текст)** – представлява основният действащ европейски нормативен акт в областта на енергийната ефективност и определя рамката за намаляване на енергийното потребление, повишаване на енергийните спестявания и прилагане на принципа „енергийната ефективност на първо място“. Директивата е в сила и е особено значима за публичния сектор и енергийното обновяване на сградния фонд.

➢ **Директива (ЕС) 2023/2413 на Европейския парламент и на Съвета от 18 октомври 2023 г. за изменение на Директива (ЕС) 2018/2001, Регламент (ЕС) 2018/1999 и Директива 98/70/ЕО по отношение на насърчаването на използването на енергия от възобновяеми източници** – укрепва европейската нормативна рамка за увеличаване дела на енергията от възобновяеми източници и подпомага интегрирането на ВЕИ в енергийната система.

➢ **Директива (ЕС) 2024/1275 на Европейския парламент и на Съвета от 24 април 2024 г. относно енергийните характеристики на сградите (преработен текст)** – установява актуализирана рамка за подобряване на енергийните характеристики на сградите, намаляване на енергийното потребление и постепенното декарбонизиране на сградния фонд. Директивата е в сила и от 30 май 2026 г. заменя Директива 2010/31/ЕС.

➢ **Регламент (ЕС) 2023/955 на Европейския парламент и на Съвета от 10 май 2023 г. за създаване на Социален фонд за климата** – създава финансов механизъм за подпомагане на уязвими домакинства, микропредприятия и ползватели на транспорт във връзка с прехода към климатично неутрална икономика, включително чрез мерки за енергийна ефективност и ограничаване на енергийната бедност.

➢ **Регламент (ЕС) 2023/1804 на Европейския парламент и на Съвета от 13 септември 2023 г. относно разгръщането на инфраструктура за алтернативни горива** – определя изисквания за развитието на инфраструктурата за алтернативни горива и има отношение към устойчивата мобилност и намаляването на емисиите от транспорта.

➢ **Регламент (ЕС) 2017/1369 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2017 г. за определяне на нормативна рамка за енергийното етикетиране** – създава обща рамка за енергийното етикетиране на продукти, свързани с енергопотреблението, и подпомага информирания избор на потребителите и повишаването на енергийната ефективност.

С оглед динамичното развитие на европейската нормативна рамка, при изпълнението на Общинската програма за енергийна ефективност следва да се прилагат действащите към съответния момент разпоредби на правото на Европейския съюз и националното законодателство, с което тези актове се прилагат и транспонират в Република България.

2.2.Национална нормативна и стратегическа уредба

Дългосрочните национални стратегически и програмни документи, които имат значение за разработването и изпълнението на Програмата за енергийна ефективност на Община Ветрино за периода 2026–2030 г., включват:

− **Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021–2030 г.,** включително актуализирания план, представен пред Европейската комисия. Планът определя националните политики и мерки по петте измерения на Енергийния съюз-декарбонизация, енергийна ефективност, енергийна сигурност, вътрешен енергиен пазар и научни изследвания, иновации и конкурентоспособност, като създава рамка за изпълнение на националните цели до 2030 г.

− **Дългосрочна национална стратегия за подпомагане обновяването на националния сграден фонд от жилищни и нежилищни сгради до 2050 г.** Стратегията определя дългосрочната рамка за постепенното обновяване и повишаване на енергийната ефективност на сградния фонд в страната и е пряко свързана с необходимостта от намаляване на енергийното потребление и подобряване на енергийните характеристики на сградите.

− **Национален план за възстановяване и устойчивост на Република България** (НПВУ). Планът подпомага зеления и цифровия преход на българската икономика чрез инвестиции и реформи, включително в областта на енергийната ефективност, обновяването на сградния фонд, възобновяемите енергийни източници и намаляването на зависимостта от изкопаеми горива.

НПВУ има съществено значение за реализацията на инвестиции в енергийна ефективност на жилищни, обществени и други сгради, както и за въвеждането на енергоспестяващи технологии и решения за производство и използване на енергия от възобновяеми източници.

Други национални стратегически и програмни документи със значение за настоящата Програма:

− **Национална жилищна стратегия на Република България**. Стратегията определя основните насоки на националната жилищна политика и има значение за подобряването на жилищния фонд, жилищната среда и качеството на обитаване, включително чрез мерки за обновяване и подобряване на сградните характеристики. Следва да се има предвид, че действащият стратегически документ е приет с Решение № 395 на Министерския съвет от 14.05.2004 г., като в регистъра не е посочен краен срок на действие; проектът за нова Национална жилищна стратегия от 2018 г. не следва да бъде представян като приета стратегия.

− **Национален план за действие за енергия от горска биомаса 2018–2027 г.** Планът е насочен към устойчивото развитие на използването на горската биомаса за производство на топлинна и електрическа енергия и има отношение към диверсификацията на енергийните източници и насърчаването на енергията от възобновяеми източници.

− **Национален отчетен план за горите и определяне на референтното ниво на горите на България за периода 2021–2025 г.** Документът е свързан с отчитането на емисиите и поглъщанията на парникови газове от земеползването, промените в земеползването и горското стопанство и има значение за изпълнението на националните ангажименти в областта на климата.

− **Национален план за управление на отпадъците 2021–2028 г.** (НПУО). Планът определя националната рамка за предотвратяване на образуването на отпадъците.

3.ПРОФИЛ НА ОБЩИНА ВЕТРИНО

3.1.Географски характеристики

Община Ветрино се намира в Североизточна България и е една от съставните общини на област Варна. С площта си от 292,333 кв. км. заема седмо място сред 12-те общини на областта, което съставлява 7,64 % от територията на областта. Границите ѝ са следните:

- на североизток – община Вълчи дол;
- на изток – община Суворово;
- на югоизток – община Девня;
- на юг – община Провадия;
- на югозапад – община Каспичан от област Шумен;
- на запад – община Нови пазар от област Шумен.

Фугура№1 Местоположение на Община Ветрино в Област Варна

Община Ветрино е с благоприятно географско разположение, тъй като през територията ѝ преминава автомагистрала „Хемус“, която е част от общоевропейския транспортен коридор №7, формиран от р. Дунав като вътрешноконтинентална връзка между Западна, Централна и Източна Европа и Азия, като през Черно море се осъществява директна връзка с вътрешно каналната мрежа на Русия и страните от Каспийския басейн. Коридор № 7 обхваща почти цялата северна граница на България, като посредством изградените пристанищни комплекси дава възможност за интензивно включване на общината в международен превоз на товари и дава вътрешно регионален тласък. Магистрала “Хемус” е и основна връзка между София и Варна, поради което има

важно социално-икономическо значение за развитието на общината. За връзката на общината с другите региони важно значение има първокласния път Варна – Шумен, както и второкласния път Айтос – Тервел.

Територията на Община Ветрино е формирана от 10 населени места: с.Ветрино, с.Белоградец, с.Доброплодно, с.Неофит Рилски, с.Невша, с.Млада гвардия, с.Ягнило, с.Момчилово, с.Габърница и с.Средно село.

Таблица №1 Площ на землищата в Община Ветрино

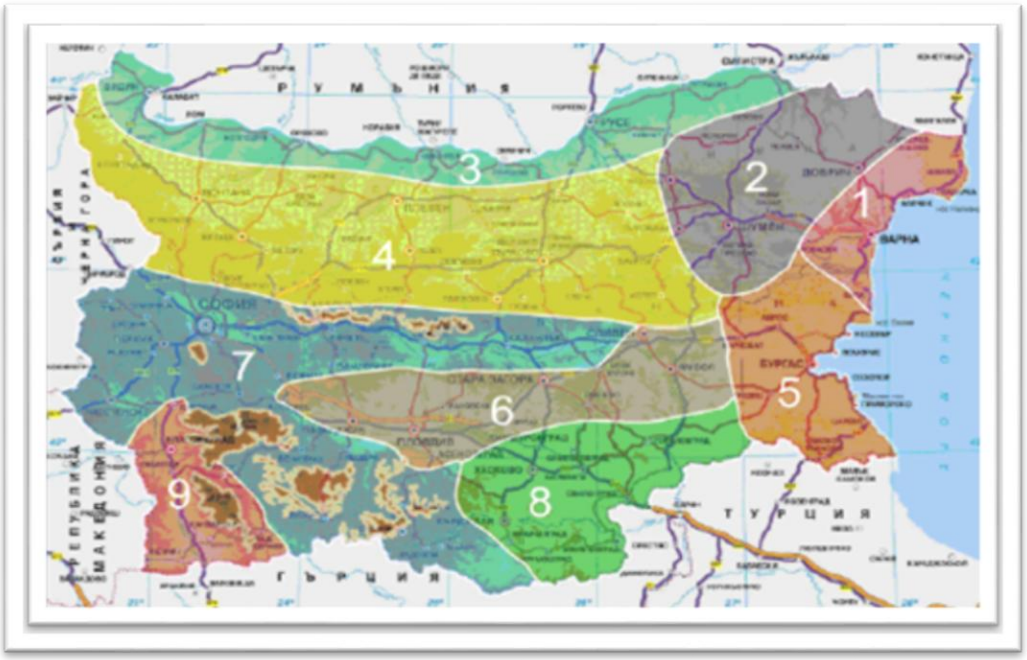
№	Населено място	Площ на землището (км^2)
1	с. Ветрино	50,248
2	с. Белоградец	51,950
3	с. Доброплодно	35,307
4	с. Неофит Рилски	33,935
5	с. Невша	47,975
6	с. Млада гвардия	25,334
7	с. Ягнило	21,772
8	с. Момчилово	10,715
9	с. Габърница	7,756
10	с. Средно село	7,341
	Общо:	**292,333**

3.2.Климат

Община Ветрино попада в Европейско-континенталната климатична област, подобласт Умереноконтинентална на Източен климатичен район на Дунавската хълмиста равнина с преобладаващо влияние на Черно море. Тази климатична подобласт е предимно под влиянието на континентални въздушни маси на умерените ширини и такива формирани над Балканския полуостров. От северозапад и запад нахлуват трансформирани океански въздушни маси. Наблюдава се и нахлуване на тропичен въздух, както и на арктичен през студеното полугодие. Тази климатична област има най-добре изразени континентални черти на климата, като континенталността намалява от север на юг.

Зимата в общината е сравнително мека, лятото е прохладно. Характерни за зимните месеци са снегонавяванията. Община Ветрино се намира в Климатична зона 2 на границата с Климатична зона 1, съгласно климатичното райониране на Република България по Наредба № Е-РД-04-1 от 22.01.2016 г. за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради за показателите за разход на енергия и енергийните характеристики на сградите и Наредба № Е-РД-04-2 от 22.01.2016 г. за показателите за разход на енергия и енергийните характеристики на сградите.

Фигура №2 Климатично райониране на България

Климатична зона 2 се характеризира със следните климатични особености:

- Продължителност на отоплителния сезон е 190 дни; от 21.10 до 25 април.
- Отоплителни денградуси (DD–2800) при средна температура в сградата 19ºС.
- Изчислителна външна температура: -15 ºС.
- Средна надморска височина: 230 m.

Годишната сумарна слънчева радиация е 133-140 ккал/см^2. Сумарната слънчева радиация през юли 19 - 19,5 ккал/см^2, а през декември – 3-3,5 ккал/см^2. Температурният режим се отличава с горещо лято и студена зима. Средната годишна температура за високите места е 8-10 градуса по Целзий, а за по-ниските - 11-12 градуса. Средно месечната температура за най-студения месец - януари е -1,1 градуса, а за най-топлия – юли +22 градуса.

Зимата е сравнително мека със средна януарска температура 0-1 ºС. Зимните студове тук не са така големи както в Северния и Средния климатични райони, но все пак зимата тук се характеризира със силни североизточни ветрове, особено в северната част на района, които духа при студени североизточни нахлувания и водят до формирането на относително ниски средни абсолютни минимални температури 13 – 14 ºС под нулата. Силните ветрове при такива обстановки достигат и надвишават 20 м/с. Меката зима проличава и в разпределението на твърдите валежи. През януари само в около 40-45 % от валежите са от сняг, за разлика от Северния район, където този процент е 70-75 %. Снежната покривка е относително по-неустойчива поради сравнително по-високите зимни температури. Тя се образува средно в средата на декември и изчезва около средата на март. Общият брой на дни със снежна покривка е около 30.

Пролетта в района е относителна хладна, което се дължи на близостта на Черно море. Последните пролетни мразове в общината се наблюдават около 1 седмица по-късно, отколкото в Северния район на Дунавската хълмиста равнина. Средните априлски температури са 9-10 ºС. За разлика от пролетта есента е значително по-топла със средни температури през централния есенен месец октомври около 10-11 ºС.

Въпреки малката надморска височина лятото не е така горещо, както в другата част на Дунавската хълмиста равнина. Средната юлска температура е около 20-23 ºС, като максималните температури в някои части на климатичния район достигат до около 37 ºС. Средната денонощна температура остава над 25 ºС през средно около 5-8 дни.

Режимът на валежите в този район също съществено се отличава от този в другите части на Дунавската равнина. Годишната сума е около 500-550 мм, което очертава района като един от сухите за страната. Характерните за района са честите продължителни засушавания през лятото и есента. През тези сезони има средно по 2-3 безвалежни периода с продължителност 16-18 дни. В отделни години засушаванията траят и по повече от 25-30 дни. Годишният ход на валежите има континентален характер, обаче разликата между летния максимум и зимният минимум не е голяма и достига до 10-12 % от годишната сума. В южните райони тази разлика е още по-малка за сметка на увеличаването на зимните валежи. На места се проявява тенденция за изместване на минимума от зимата към август или септември.

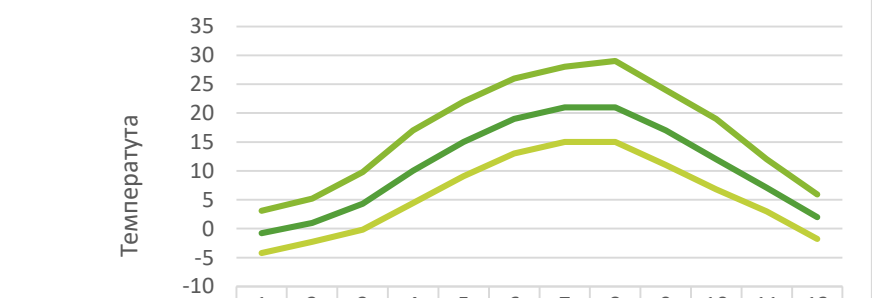
Най-общо районът може да се раздели на две части:

- Северна – характеризираща се с по-студена зима, с по-малка годишна сума на валежа и по-голяма разлика между летните и зимни валежи, и
- Южна – където зимата е по-мека, валежите са по-равномерно разпределени, но по-често се наблюдава отместване на минимума от зимата към края на лятото или началото на есента.

По-подробно и конкретно климатичните условия описани по информация за климатична станция Суворово, която е представителна за климатичните условия в общината, по данни от климатичните справочници на България (1931-1970 г.). Средните месечни температури и следният месечен валеж са дадени и за новия официален климатичен период 1961 – 1990 г.

По отношение на средните месечни температури за двата разглеждани периода се наблюдават известно устойчиво затопляне от ноември до май с от 0,2 ºС през май до 0,8 ºС през декември. През новия разглеждан период средната месечна температура през най-студения зимен месец – януари е 0,2 ºС, а през най-топлия – юли тя е 20,7 ºС. Есента е по-топла от пролетта с 1,5 ºС, докато лятото е по-прохладно от предходния период с 2-3 ºС за месеците юли и август. По-долу на диаграмата е показана средна месечна, средна максимална и средна минимална температури на въздуха.

Диаграма №1 Температура на въздуха в община Ветрино

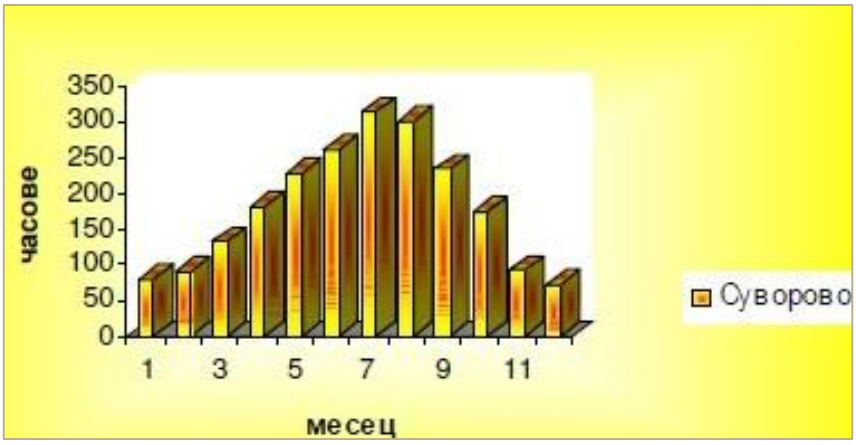

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ср. месечна	-0,8	1	4,3	10	15	19	21	21	17	12	7,1	2
ср. макс.	3,1	5,2	9,8	17	22	26	28	29	24	19	12	5,9
ср. мин.	-4,2	-2,3	-0,2	4,4	9,1	13	15	15	11	6,8	3	-1,8

В района на общината средните минимални температури през януари са около 4,2 ºС под нулата, а средните максимални температури за централния летен месец юли са около 28,3 ºС. През лятото в общината температурите могат да надхвърлят 28,3 ºС.

Слънчевото греене е по данни от Климатичен справочник за България том 1, по данни за периода 1954-1970 г. Средната месечна продължителност на слънчевото греене през лятото варира от 260 до 315 часа. От ноември до януари включително средно има по-малко от 100 часа слънчево греене на месец. Минимумът на тази характеристика е през декември – 72 часа. Средно през годината в 2172 часа е регистрирано слънчево греене. Средния брой дни без слънце през годината е около 90. Най-много такива дни има през декември и януари, когато 50 % от дните на месеца са без слънчево греене. По-долу на диаграмата е показана средна месечна продължителност на слънчевото греене.

Диаграма №2 Месечна продължителност на слънчевото греене

За оценка на режима на вятъра са използвани данните от Климатичен справочник за България, получени за периода 1931 – 1970 г., като са отчетени и анализи за периода 1901 – 1930 г. Вятърът е един от основните метеорологични фактори, влияещи върху степента на замърсяване на атмосферния въздух. За оценка на режима на вятъра са използвани данни за станция Суворово. Все пак трябва да се направи уговорката, че вятърът е характеристика, която се мени съществено от особеностите на местоположението, но това се развива на фина на ветровия режим, описан по-долу. Най-общо може да се каже, че най-ветровит е зимния сезон и началото на пролетта, когато от януари до март включително средните месечни скорости на вятъра са 3,5 м/с.

3.3. Релеф

Релефът на територията на Община Ветрино е равнинен и хълмисто платовиден със средна надморска височина 150-200 м. Най-високите хълмисти части западно от селата Белоградец и Доброплодно достигат височина малко над 350 м. Общината попада в района на Лудогорско - Добруджанските масиви. По характера на релефа, районът е равнинен, слабо вълнообразен, нарушен тук-там от корита на дерета и скални образования.

В северната част се простират крайните югоизточни разклонения на Лудогорското плато с максимална височина връх Коруколак (355 m), разположен северозападно от село Доброплодно. В западната част, по границата с община Нови пазар от област Шумен, западно от селата Белоградец и Ягнило попадат източните склонове на платото Стана с височина от 441 m, разположена на 3,3 km западно от последното. В най-

югозападната част, западно от село Невша се издига изолираното възвишение Сараите с височина до 362 m. В района на с. Невша се намира т.н. “Голямата канара”, която представлява карстов каньон, разположен върху 33 ха, с характерни скални образувания и пещерни ниши. Въпреки това, районът е сравнително открит и незащитен от северните и северозападните ветрове, което влияе върху климата. Останалата източна и югоизточна част е по-слабо хълмиста и значително по-ниска, като най-ниската точка е в коритото на Провадийска река – 58 m надморска височина. Не се наблюдават свлачища и открити карстови форми.

3.4. Полезни изкопаеми

Полезни изкопаеми се наричат веществата, добивани от земната кора или на повърхността, които се използват от хората като материал за производство. Образуването им е свързано с развитието на Земята като планета, с процесите в земните недра и на повърхността, с образуването на скалите и формите на релефа. Полезните изкопаеми се делят на горивни, рудни и нерудни. Изкопаеми горива са нефтът, природният газ, въглищата, горивната почва и битуминозните шисти. Рудните се делят на руди на черни и руди на цветни метали. Пример за нерудни полезни изкопаеми са гипс, каменна сол, огнеупорни глини. Горивните се срещат сред утаечните (седиментни) скали. Образувани са през различни периоди от развитието на Земята. Рудните се образуват от вместването и застиването на магма в земната кора. Намират се главно в магмените скали, но се срещат и в утаечни и метаморфни скали. Използват се за производството на метали и електроенергия. Нерудните се образуват при утаяването и уплътняването на наносите. Използват се за производството на строителни материали, порцеланови изделия, в медицината и за накити.

Фигура №3 Карта на разпределение на полезните изкопаеми в България

Територията на Община Ветрино попада в района на Мизийската плоча, но няма открити значими рудни изкопаеми.

В землището на село Доброплодно има находище на пясък, който се използва в строителството. С важно икономическо значение е и находището за добив на леярска

пръст в местността „Айля дере”, която се намира в землището на с. Доброплодно, масив 50. В близост до с. Ветрино се добива трошенокаменни фракции и естествени пясъци, кариерата е дадена на концесия на „Ескана” АД. Кариерата е разположена на 4 km южно от с. Ветрино и на 12 km северно от гр. Провадия. Отсечка с дължина 800 m свързва находището с асфалтирания път с. Ветрино - гр. Провадия. Технология на добив: на кариерата е приета транспортна система на разработване с използване на пробивно-взривни работи.

3.5.Население на общината

Демографската ситуация в община Ветрино е резултат от действието на фактори и влияния, които от една страна са характерни за Република България, а от друга специфични за територията на общината, обусловени от географското положение, историко-културно, социално-икономическо и демографско развитие.

Особеностите на географското положение на територията спрямо важни пътни артерии и големи градове в страната оказват пряко въздействие върху характера на демографските тенденции. Това оказва влияние най-вече върху състоянието на различните видове структури на населението и върху неговите миграционни нагласи и поведение. Съществено влияние оказват раждаемостта и смъртността, миграцията, полово-възрастовата, етническа, религиозна и образователна структури на населението. Те влияят на формирането на човешките ресурси в общината, както в количествено, така и в качествено отношение.

Текущата демографска ситуация в общината се характеризира с продължаващо намаляване и застаряване на населението и задържащо се високо равнище на общата смъртност.

Населението на община Ветрино по данни на ГРАО към 31.12.2025 г. е 5077 души.

Таблица №2 Население в община Ветрино 2020 – 2025 г.

Година	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Всичко	5315	5248	5257	5215	5138	5077

Върху демографската структура в общината, влияят процесите на стареене, характеризиращи се с ниска раждаемост и висока обща смъртност. Причините за високата смъртност както в общината, така и в страната като цяло е, че голяма част от населението, което влизат в трудоспособна възраст, всяка година намалява в съотношение с населението излизащо от тази възраст.

Механичния прираст оказва значително влияние върху прираста на населението. Показателите за механичния прираст на населението показват запазване на тенденцията за увеличаване на външните миграции, предизвикани от лошата икономическа обстановка и високия процент на безработица. Направленията на миграциите са от селата и малките градове към общинските центрове, областния център, както и към големите градове в района за планиране, столицата или чужбина. Главната причина е привлекателността им, с възможностите за намиране на работа и по-доброто състояние на градската инфраструктура.

3.6.Предприятия и икономическа активност

Икономическата активност на територията на Община Ветрино се характеризира с преобладаване на микро- и малки предприятия, като структурата на местната икономика е свързана основно със селското и горското стопанство, търговията, транспорта, строителството, преработващата промишленост и услугите.

По данни на Националния статистически институт броят на нефинансовите предприятия в Община Ветрино през 2017 г. е 243, а през 2021 г. – 236, което показва относително стабилна, слабо променяща се численост на предприятията през разглеждания период. Наред с това се наблюдава увеличение на икономическата активност, измерена чрез приходите от дейността – нетните приходи от продажби на нефинансовите предприятия нарастват от 67 878 хил. лв. през 2017 г. до 86 733 хил. лв. през 2021 г.

По-актуалните данни показват продължаване на икономическата активност на местния бизнес. За 2024 г. нетните приходи от продажби на нефинансовите предприятия в общината са оценени на около 77 млн. евро, или приблизително 150,6 млн. лв., което представлява значително по-високо равнище спрямо отчетеното през 2021 г.

Структурата на местната икономика включва предприятия от широк спектър икономически дейности. Секторите „Транспорт, складиране и пощи“, „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“, „Преработваща промишленост“, „Строителство“ и „Хотелиерство и ресторантьорство“ имат съществено значение за формирането на местната икономическа активност. В периода 2017–2021 г. се отчита увеличение на броя на предприятията в преработващата промишленост – от 13 на 19, в строителството – до 20 предприятия, както и в търговията и ремонта на автомобили и мотоциклети – от 50 на 57 предприятия.

Особено значение за настоящата Програма за енергийна ефективност имат предприятията в секторите транспорт, складиране и пощи, търговия, преработваща промишленост, строителство и хотелиерство и ресторантьорство, тъй като тяхната дейност е свързана с потребление на електрическа и топлинна енергия, горива и други енергийни ресурси. Въвеждането на енергоспестяващи технологии, подобряването на енергийните характеристики на сградите и производствените помещения, модернизацията на осветлението и използването на енергия от възобновяеми източници могат да допринесат за намаляване на енергийните разходи и повишаване на ресурсната ефективност на местния бизнес.

Развитието на предприятията на територията на общината следва да бъде съобразено и с възможностите за внедряване на мерки за енергийна ефективност, производство на енергия от възобновяеми източници за собствено потребление, електрификация на част от транспортните процеси и използване на енергийно ефективно оборудване. По този начин местният бизнес може да има принос както за намаляване на потреблението на енергия и емисиите на парникови газове, така и за повишаване на конкурентоспособността и устойчивостта на местната икономика.

3.7.Енергийни мрежи

Важен елемент на техническата инфраструктура на всяка община са енергийните мрежи и системи, с които се осигурява необходимата енергия. Всички населени места

са електрифицирани на 100 % с изградени трафопостове и разпределителна мрежа за ниско напрежение. Общата трансформирана мощност в трафопостовете в селищата на община Ветрино е достатъчна, за да поеме съществуващите товари. В част от населените места електропреносните мрежи са физически и морално остарели.

В общината захранването се извършва от подстанция (750/400/220/110/20 kV) „Варна", през общината преминават Електропроводи: 110 kV "Зайчино", 220 kV „Камчия", 220 kV „Дръзки", 220 kV „Коларов", 220 kV „Волов", 400 kV "Черно море", 400 kV „Крайцер", 400 kV „Флагман", 400 kV „Отечество" и 400 kV (бивш 750 kV) „Съединение" те са собственост и се поддържат от „ЕСО" АД.

Поддържането на електроразпределителната мрежа (20 kV) и съоръженията към нея на територията на община Ветрино, както и електроснабдяването, се осъществява от „Енерго-про България" (собственик на съоръженията).

Електроразпределението се осъществява от 85 трафопоста (20/0,4 kV). Съществуващите съоръжения имат капацитет към тях да се присъединят, както нови потребители на електро енергия, така и малки производители на електроенергия от Алтернативни източници на елекроенергия. Предвижда се поетапно въвеждане на система за дистанционно управление на комутационните съоръжения с цел намаляване броя и времетраенето на прекъсванията.

Сред основните проблеми по отношение на енергийната инфраструктура се открояват морално остарелите съоръжения, авариите и др. Поради това е необходимо предприемане на действия, насочени към отстраняване на проблемите, оказващи неблагоприятно влияние върху качеството на предоставяните услуги.

Сред основните проблеми, характеризиращи състоянието на енергийната инфраструктура на територията на общината, се откроява високия дял на енергията, произвеждана от твърди горива. Това неефективно от екологична гледна точка производство, налага необходимостта от приоритетното предприемане на мерки, насочени към оптимизиране на енергопотреблението, въвеждане на енергоефективни технологии и създаване на условия, стимулиращи производството на енергия от възобновяеми енергийни източници.

Основният дял в консумацията на електрическа енергия на територията на общината, се дължи на битовите абонати, като през последните години не се отчитат резки промени в консумацията на електроенергия, но се наблюдава увеличаване в дела на обществения сектор.

3.8.Газопреносна мрежа

На територията на общината няма снабдяване с природен газ.

На територията на община Ветрино са изградени следните съоръжения:

- Магистрален газопровод с условен диаметър 700 мм и работно налягане 5,4 Mpa;
- Транзитен газопровод за Турция, Гърция и Македония с условен диаметър 1200 мм и работно налягане 5,4 Mpa;
- Оптичен кабел и съобщителен кабел, положени в сервитута на газопроводите;
- Два броя станции за катодна защита и един брой необслужваем усилвателен пункт – технологични съоръжения по газопровода и съобщителните кабели.

На територията на община Ветрино „Булгартрангаз“ ЕАД осъществи следното инвестиционно предложение за „Проектиране и изграждане на компресорна стания (КС) „Нова Провадия“, входно изходни шлейфи, пътен достъп и външни – електрическо захранване (основно и резервно), водопровод и канализация, свързани с етап „КС „Нова Провадия“ към обект: ”Разширение на газопреносната инфраструктура на „Булгартрансгаз“ ЕАД паралелно на северния (магистрален) газопровод до българо-сръбската граница“.

3.9. Транспортно-комуникационна система

Пътната мрежа на територията на общината е разделена на Републиканска пътна мрежа и Общинска пътна мрежа, осигуряващи връзки на населението от общината до областния център - град Варна. Община Ветрино граничи с общините Девня, Провадия, Вълчи дол, Суворово, Нови пазар, Каспичан и е в досег с важните национални пътни артерии София – Варна и Айтос – Тервел.

През община Ветрино преминава автомагистрала “Хемус”, която е част от общоевропейския транспортен коридор №7, формиран от р. Дунав като вътрешноконтинентална връзка между Западна, Централна и Източна Европа и Азия, като през Черно море се осъществява директна връзка с вътрешноканалната мрежа на Русия и страните от Каспийския басейн. Коридор № 7 обхваща почти цялата северна граница на България, като посредством изградените пристанищни комплекси дава възможност за интензивно включване на общината в международен превоз на товари и дава вътрешнорегионален тласък. Магистрала “Хемус” е и основна връзка между София и Варна, поради което има важно социално-икономическо значение за развитието на общината. За връзката на общината с другите региони важно значение има първокласния път Варна- Шумен, както и второкласния път Айтос-Тервел.

През територията на общината преминават пътища от Републиканската пътна мрежа на Република България, пътища II клас, пътища III клас и пътища без настилка, общо 1282,5 кв. км., както следва:

- Републиканска пътна мрежа – 226 кв. км.
- Пътища II клас – 293,5 кв. км.
- Пътища III клас – 203 кв. км.
- Пътища без настилка – 560 кв. км.

- АМ „Хемус” от км 373+824 до км 388+000 (общо 14,176 км).
- Път I-2 – “Граница Румъния-Русе-Цар Калоян - о. п. Шумен-Девня-Варна” от км 146+800 до км 167+000 (общо 20,200 км).
- Път III-207 – “I-2 (О. п. Шумен-Девня) – Ветрино – Калоян - Векилски” от км 0+000 до км 8+000 (общо 8,000 км).
- Път III-208 – “I-2 (О. п. Шумен-Девня) – Провадия – Дългопол-Дъскотина-Айтос” от км 0+000 до км 4+170 (общо 4,170 км).
- Път III-2901 – “II-29 (Аксаково – ок. п. Добрич) – Калиманци – Изгрев – Левски - Суворово– Ветрино” от км 29+606 до км 34+018 (общо 4,412 км).

На Община Ветрино е предоставена за управление и стопанисване от Областно пътно управление гр. Варна общинска пътна мрежа с обща дължина 51.7 км разпределен по участъци и представени в Таблица №37.

Таблица №3 Общински пътища на територията на община Ветрино

Път номер	Клас и № на пътя	Наименование на пътя	Километрично положение	Дължина в км
VAR 1100	IV-20068	/I-2, Нови Пазар - Ветрино/ - Невша – гара Невша	0+000-10+300	**10,300**
VAR 1101	IV-20069	/I-2 Нови Пазар - Ветрино / Белоградец – Ягнило- Доброплодно -Границата общ./Ветрино-Вълчи дол/ - Калоян /III-207/	0+000-15+400	**15,400**
VAR 3117	IV-70146	/III-207, Ветрино - Калоян/- Добротич –границата на общ./Ветрино-Ветрино/ - Доброплодно /VAR -2102/	2+000-4+000	**2,000**
VAR 2102	IV-70148	/III-207/ Момчилово – Калоян/ - Доброплодно VAR - 1101 / в проект/	0+000-4+300	**4,300**
VAR 3103	IV-70153 /2/	/III-2901, Суворово, Ветрино/ - Н.Рилски / - VAR 2111	0+000 – 6+050	**6,050**
VAR 1211	IV-70153 /1/	/III-208, Ветрино- Провадия/ Петров дол – Границата общ./Провадия – Ветрино/ –Габърница - Н. Рилски	6+000-10+450	**4,450**
VAR 2212	IV-70154	/III-208, Ветрино - Провадия / - Златина – Границата общ./Провадия – Ветрино/- Мл. Гвардия – VAR 1100	3+000-12+200	**9,200**

3.10. Състояние на общинския сграден фонд

Общинският сграден фонд на територията на Община Ветрино е формиран в различни периоди и се характеризира с разнообразие по отношение на предназначението, конструктивните характеристики, годината на изграждане и степента на извършените ремонти и обновяване. Значителна част от сградите са изградени преди въвеждането на съвременните нормативни изисквания за енергийна ефективност, поради което при част от тях са налице по-ниски енергийни характеристики и необходимост от допълнителни инвестиции за подобряване на енергийната ефективност.

През последните години Община Ветрино последователно предприема действия за подобряване на техническото състояние и енергийната ефективност на общинските сгради. Реализирани са и продължават да се реализират мерки за обновяване на сградния фонд в различни обществени сфери – образование, култура, социални и административни услуги. В зависимост от конкретните характеристики и потребности на сградите са изпълнявани или се предвижда да бъдат изпълнявани мерки, свързани с подобряване на топлинната изолация, подмяна на прозорци и врати, модернизиране на отоплителни и климатични инсталации, подобряване на осветлението и въвеждане на системи за използване на енергия от възобновяеми източници.

Мерки за подобряване на енергийната ефективност са прилагани в сгради, използвани за нуждите на образованието, културата и местното самоуправление, включително училища, детски градини, читалища, пенсионерски клубове, общинската администрация и сградите на кметствата. Изпълнението на тези мерки допринася за намаляване на енергийното потребление и експлоатационните разходи, подобряване на

условията за работа и предоставяне на обществени услуги, както и за повишаване на комфорта на обитаване.

За общинските сгради, за които са приложими нормативните изисквания, са извършвани обследвания за енергийна ефективност, въз основа на които са определяни конкретни възможности за намаляване на енергийното потребление. В докладите от обследванията се определят технически и организационни мерки, обединени в пакети, чрез чието изпълнение се цели постигане на по-висока енергийна ефективност и подобряване на енергийните характеристики на сградите.

Община Ветрино предприема действия за реализация на предписаните мерки в зависимост от тяхната приоритетност, техническа готовност, наличното финансиране и възможностите за кандидатстване по национални и европейски програми и други финансови механизми. При необходимост мерките се финансират и със средства от общинския бюджет, в рамките на утвърдените финансови възможности.

Независимо от постигнатия напредък, част от общинския сграден фонд продължава да се нуждае от допълнителни инвестиции за цялостно или поетапно обновяване. Основните направления за повишаване на енергийната ефективност включват подобряване на топлинната изолация на ограждащите конструкции, подмяна на неефективна дограма, модернизиране на отоплителните, вентилационните и климатичните системи, въвеждане на енергийно ефективно осветление, внедряване на системи за автоматизиран контрол и управление на енергопотреблението, както и използване на възобновяеми енергийни източници, когато това е технически и икономически обосновано.

В периода 2026–2030 г. усилията на Община Ветрино следва да бъдат насочени към продължаване на процеса на обновяване на общинския сграден фонд, като приоритет се дава на сградите с високо специфично енергийно потребление, значителни експлоатационни разходи и необходимост от основен ремонт. Прилагането на комплексни мерки за енергийна ефективност ще допринесе за намаляване на потреблението на енергия и разходите за експлоатация, удължаване на експлоатационния живот на сградите, подобряване качеството на предоставяните обществени услуги и ограничаване на емисиите на парникови газове.

Таблица 4 Списък на общинските сгради с ЕМС

Сгради с РЗП над 250 кв. м	Клас енергопотребление след обследване	РЗП	Годишно енергийно потребление за 2020г. MWh
Общинска Администрация с. Ветрино	B	1768,4	67
СОУ "Христо Ботев" с. Ветрино	B	1898	35
НЧ "Христо Ботев" с. Неофит Рилски	B	1527,35	2
ДГ "Васил Левски" с.Ветрино	B	1134	17
НЧ "Светлина - 1904" с. Белоградец	F	1212,56	2
НЧ "Христо Смирненски" с. Момчилово	B	416	2,3

НЧ "Нива" с. Невша	B	505	1,7
НЧ "Народна просвета" с. Млада гвардия	B	789	1,6
ДГ "Щастливо детство"с. Белоградец	B	911	16,5
ДГ "Първи юни" с. Доброплодно	B	911	6,6
Кметство, читалище, здравна служба с . Доброплодно	C	748	4
Здравна поликлиника с. Ветрино	B	731	2,3
Многофункционален културноинформационен център с. Ветрино	B	1868,6	8,9
Клубни помещения с. Невша	-	479	0,3
Здравна служба с. Белоградец	-	263,4	3,4
Кметство с. Белоградец	-	327,8	1,5
Кметство с. Невша	-	320	8,7
Младежки дом с. Доброплодно	-	639	5,1
Здравна служба с. Невша	-	480	0,1
Кметство с. Неофит Рилски	-	384	4,6
Младежки дом с. Ветрино	-	480	16,3

Основната тенденция при изпълнението на енергоспестяващи мерки (ECM) е насочена към общинския сграден фонд, предвид значителните възможности за финансиране на проекти за повишаване на енергийната ефективност. Най-често прилаганите мерки включват топлинно изолиране на външни стени, покриви и подове, подмяна на прозорци и врати, модернизиране и оптимизиране на отоплителните и климатичните инсталации, както и въвеждане на енергийно ефективни системи за осветление. Данните от анализите на Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР) потвърждават, че сградният фонд е сред основните направления за реализиране на мерки за енергийна ефективност в общинския сектор.

Отчитането на резултатите от изпълнението на общинските програми за енергийна ефективност се извършва въз основа на информацията, представена в годишните отчети, като оценката на постигнатите енергийни спестявания може да се основава на резултати от обследвания за енергийна ефективност, изчисления по утвърдени специализирани методики и други допустими форми на оценка. АУЕР поддържа утвърдени образци за годишно отчитане на изпълнението на програмите за енергийна ефективност и управлението на енергийната ефективност от органите на местното самоуправление.

При анализа на отчетната информация следва да се отчита, че описването на извършени енергоспестяващи мерки само по себе си не е достатъчно за цялостна оценка на тяхната ефективност. За да бъде проследен реалният ефект от изпълнението на мерките, е необходимо, когато е приложимо, да се представят данни за постигнатите енергийни спестявания, намалението на разходите за енергия, подобряването на енергийните характеристики на сградите и други измерими показатели. Подобен подход позволява по-обективно проследяване на резултатите и подпомага определянето на приоритетите за последващи инвестиции в енергийна ефективност.

3.11.Жилищен сграден фонд

Жилищният сграден фонд на територията на Община Ветрино е разнообразен по отношение на вида, предназначението, конструктивните характеристики, периода на изграждане и степента на извършените ремонтни и обновителни дейности. Преобладават еднофамилните жилищни сгради, характерни за населените места в общината, като се срещат и малки жилищни сгради с повече от едно самостоятелно жилище. Значителна част от жилищните сгради са изграждани в периоди, когато нормативните изисквания към енергийните характеристики на сградите са били по-ниски от действащите към настоящия момент. Това обуславя необходимостта от поетапно прилагане на мерки за подобряване на енергийната ефективност и повишаване на енергийните характеристики на сградния фонд.

Състоянието на част от жилищните сгради се характеризира с недостатъчна топлоизолация на ограждащите конструкции, остаряла дограма, амортизирани строителни елементи и системи за отопление, както и с наличие на технически характеристики, които не отговарят на съвременните изисквания за енергийна ефективност. В резултат на това се увеличават необходимите количества енергия за отопление и охлаждане и се повишават разходите на домакинствата за енергия.

През последните години се прилагат отделни мерки за подобряване на енергийната ефективност на жилищните сгради, като техният обхват до голяма степен зависи от техническото състояние на сградите, финансовите възможности на собствениците и наличието на подходящи механизми за финансиране. Сред основните мерки са подмяната на стара дограма, топлоизолиране на външни стени и покриви, подобряване на отоплителните системи, подмяна на осветителни тела и електроуреди с по-висока енергийна ефективност, както и използване на възобновяеми енергийни източници, когато това е технически, икономически и нормативно обосновано.

Потенциалът за повишаване на енергийната ефективност в жилищния сектор е значителен, тъй като при част от домакинствата обновяването на сградите се извършва поетапно и преимуществено чрез отделни ремонтни дейности. Липсата на комплексен подход може да ограничи ефекта от отделните мерки. Поради това при бъдещо обновяване следва да се насърчава прилагането на взаимно допълващи се мерки, насочени едновременно към намаляване на топлинните загуби, подобряване на ефективността на отоплението и охлаждането и оптимизиране на електропотреблението.

Енергийното потребление на домакинствата е свързано както с отоплението и охлаждането на жилищата, така и с използването на електрически уреди, осветление и битова гореща вода. Повишаването на енергийната ефективност на сградите, съчетано с използването на по-ефективни отоплителни системи и електроуреди, има потенциал да намали енергийното потребление и разходите на домакинствата, като същевременно подобри условията на обитаване.

В част от жилищния фонд се използват твърди горива за отопление, включително дърва. Използването на остарели отоплителни уреди с по-ниска ефективност може да води до по-високо потребление на гориво и до увеличени емисии на вредни вещества във въздуха. В тази връзка замяната на неефективните отоплителни уреди с по-съвременни и енергийно ефективни системи представлява възможност едновременно за

намаляване на енергийното потребление и за ограничаване на въздействието върху качеството на атмосферния въздух.

Ограничените финансови възможности на част от домакинствата могат да бъдат фактор, който затруднява извършването на цялостно енергийно обновяване на жилищата. Поради това важна предпоставка за ускоряване на процеса е осигуряването на достъп до подходящи финансови механизми, информационна и техническа подкрепа, както и повишаване на информираността относно ползите от енергийната ефективност, енергийното етикетиране на уредите и възможностите за използване на възобновяеми енергийни източници.

В периода 2026–2030 г. усилията следва да бъдат насочени към насърчаване на комплексното енергийно обновяване на жилищния фонд, подобряване на топлинните характеристики на сградите, подмяна на неефективни отоплителни системи и електроуреди, увеличаване на използването на енергия от възобновяеми източници и повишаване на информираността на домакинствата. Реализирането на тези мерки ще допринесе за намаляване на енергийното потребление и разходите на домакинствата, подобряване на комфорта на обитаване и ограничаване на свързаните с енергопотреблението емисии.

3.12. Улично осветление и външна осветителна уредба

Системите за външно изкуствено осветление на територията на населените места в Община Ветрино са модернизирани в рамките на проект „Модернизация на системите за външно изкуствено осветление в населените места на община Ветрино“, финансиран по Националния план за възстановяване и устойчивост, Компонент 4 „Нисковъглеродна икономика“, Инвестиция С4.I3 „Подкрепа за енергийно ефективни системи за улично осветление“. Бенефициент по проекта е Община Ветрино, а общата стойност на инвестицията възлиза на 1 167 403,54 лв.

В рамките на проекта е извършена модернизация на системите за улично осветление чрез демонтаж на съществуващи осветители и доставка и монтаж на нови енергийно ефективни LED осветители с мощност 9 W, 18 W и 30 W. Внедрени са съоръжения за производство и съхранение на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници за собствено потребление.

ECM 1 - Подмяна на съществуващите осветителни тела с модерни ефективни светло-диодни осветители.

Подменени са 1388 броя с нови LED базирани диодни улични осветители с високо КПД (Коефициент на полезно действие) и дълговечност. Подменени са старите светлоизточници с нови, с висок индекс на цветопредаване. Замяната на осветителите с LED базирани диодни улични осветители е продиктувана от изискванията на действащите стандарти и нормативи за улично осветление.

ECM 2 - Въвеждане на „Система за дистанционно групово управление и контрол и мониторинг на потреблението на електрическа енергия на улично осветление.

Инсталирана е Автоматично устройство за управление и контрол на енергоконсумацията (АУУКЕ) на Системата за улично осветление (СУО). АУУКЕ ще отчита потреблението на електрическа енергия на входа в СУО в реално време.

ECM 3 Изграждане на „Инсталация за производство на електрическа енергия за собствени нужди от възобновяеми източници”.

Към СУО на с. Ветрино е изградена фотоволтаична централа с инсталирана пикова мощност 33 kWp и годишно производство 46.239 MWh. (Очаквания добив на ел. енергия от фотоволтаичното поле е определена с Решение на КЕВР за изкупуване на ел. енергия от фотоволтаични инсталация: - 1 445 kWh/kWp).

Проектът включва и въвеждане на система за дистанционно групово управление, контрол и мониторинг на уличното осветление, позволяваща проследяване и отчитане на потреблението на електрическа енергия и по-ефективно управление на системата. Чрез автоматизираното управление се създават условия за оптимизиране на режима на работа на осветителните съоръжения и за по-ефективно използване на потребяваната електрическа енергия.

Модернизацията на уличното осветление представлява значима мярка за повишаване на енергийната ефективност в общинския сектор. Очакваният ефект от реализирането на проекта е свързан с намаляване на потреблението на електрическа енергия, ограничаване на разходите за електроенергия и поддръжка, подобряване на качеството и надеждността на осветлението и създаване на по-добри условия за живот и безопасност на населението.

Реализираната модернизация създава добра основа за последващо устойчиво управление на системата за улично осветление на територията на Община Ветрино през периода 2026–2030 г., включително чрез проследяване на потреблението, анализ на постигнатите енергийни спестявания и поддържане на въведените енергийно ефективни технологии.

4.ПОЛИТИКА ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ

Политиката в областта на енергийната ефективност е насочена към рационалното и ефективно използване на енергийните ресурси, ограничаване на излишното енергийно потребление и намаляване на енергийните разходи, без да се влошават условията за обитаване, труд и предоставяне на обществени услуги. Повишаването на енергийната ефективност е свързано както с намаляване на потреблението на енергия, така и с подобряване на енергийните характеристики на сградите, съоръженията и системите, при съобразяване с изискванията за опазване на околната среда и ограничаване на емисиите на парникови газове.

На общинско ниво политиката по енергийна ефективност обхваща преди всичко енергопотреблението в общинските сгради и обекти, включително административни и обществени сгради, образователна и културна инфраструктура, системи за улично осветление и други обекти и услуги, за които общината носи отговорност. Основните направления включват повишаване на енергийната ефективност на сградния фонд, модернизиране на енергийните системи, оптимизиране на режимите на енергопотребление, въвеждане на системи за контрол и управление, както и използване на енергия от възобновяеми източници, когато това е технически и икономически обосновано.

Съществено значение за постигането на устойчиви резултати има прилагането на комплексен подход при планирането и изпълнението на мерките. Той включва анализ на

съществуващото енергийно потребление, установяване на потенциала за енергийни спестявания, извършване на обследвания за енергийна ефективност, когато са приложими, и определяне на технически и икономически обосновани мерки. Приоритет следва да се дава на мерки, които осигуряват устойчиво намаляване на енергийното потребление и експлоатационните разходи, подобряване на условията за обитаване и работа и повишаване на надеждността на енергийните системи.

Политиката на Община Ветрино в областта на енергийната ефективност е част от цялостната политика за устойчиво развитие на общината и е съобразена с националните и европейските цели в областта на енергийната ефективност, декарбонизацията и използването на възобновяеми енергийни източници. Тя се реализира чрез последователно планиране, изпълнение и отчитане на конкретни мерки, насочени към намаляване на енергийното потребление, оптимизиране на разходите и подобряване на енергийните характеристики на общинската инфраструктура.

Програмата за енергийна ефективност на Община Ветрино за периода 2026–2030 г. е основен инструмент за планиране и координиране на действията на общината в тази област. Тя надгражда постигнатото при изпълнението на предходната Общинска програма за енергийна ефективност за периода 2021–2025 г. и отчита необходимостта от продължаване на процеса на енергийно обновяване на общинския сграден фонд, модернизация на системите за улично осветление, повишаване на енергийната ефективност на инфраструктурата и насърчаване на използването на възобновяеми енергийни източници. На официалния сайт на общината са публикувани както предходната програма за 2021–2025 г., така и ежегодните отчети за нейното изпълнение.

Реализирането на политиката по енергийна ефективност през периода 2026–2030 г. ще се осъществява чрез конкретни инвестиционни, технически, организационни и информационни мерки, съобразени с потребностите на общината, наличните финансови ресурси и възможностите за привличане на средства от национални и европейски програми и други финансови механизми. Особено значение ще има проследяването и оценката на постигнатите резултати, включително чрез анализ на енергийното потребление, реализираните енергийни спестявания и ефекта от предприетите мерки.

Реализираното намаляване на енергопотребление на територията на общината е принос за постигане на националната индикативна цел за енергийни спестявания. Основните насоки на местната политика по енергийна ефективност са:

- Намаляване топлините загуби в сградите чрез подобряване на енергийните им характеристики;
- Използване на енергийните ресурси за отопление и охлаждане чрез високоефективни системи;
- Поддържане на стабилни параметри на микросредата в обитаваните помещения;
- Намаляване на емисиите на вредните газове;
- Модернизиране и автоматизиране на осветлението на общинските обекти чрез използването на високоефективни източници на светлина и системи за контрол;
- Изграждане на информационна система за състоянието на енергийната ефективност в общината;
- Създаване на база данни за информация по мерки за ЕЕ с препоръчителен характер, отнасящи се за община Ветрино;

➢ Насърчаване разработването и осъществяването на проекти за намаляване потреблението на енергия в производството на стоки и услугите;

➢ Подобряване енергийните характеристики на обществените и жилищни сгради и намаляване на топлинните загуби чрез саниране (пълно или частично);

➢ Ефективно използване на енергийните ресурси за отопление чрез отоплителни системи с висока ефективност, включващи и възможности за регулиране на потреблението и поддържане на стабилни нормативни параметри на микросредата в отопляваните обекти;

➢ Продължаване процеса на обследване на сгради с РЗП над 250 кв. м. и промишлени системи с общо годишно потребление над 3 000 MWh.

➢ Обучение на специалисти от общинската администрация, работещи в сферата на енергийната ефективност по енергиен мениджмънт;

➢ Разширяване доброто взаимодействие между общината и областните и национални структури и организации;

➢ Общината е в състояние да упражнява контрол върху редица дейности, водещи до повишаване на енергийната ефективност, да взема стратегически решения, свързани с това и в границите на своите компетенции да налага на инвеститорите изпълнения на мерки с подобен характер. Основни инструменти за това могат да бъдат:

- Одобряване на устройствени планове;

- Използване на екологично съобразени технологии;

- Насърчаване на частната инициатива, свързана с реализиране на енергоефективни мероприятия.

5.SWOT Анализ

SWOT - анализът като качествен аналитичен и прогностичен метод дефинира действието на вътрешните и външните фактори за развитие на съответната територия и възможностите за избор на подходяща стратегия за постигане на целите на развитието.

СИЛНИ СТРАНИ (*STRENGTHS*)	**СЛАБИ СТРАНИ (WEAKNESSES)**
✓ Благоприятно географско положение; ✓ Осигурено електроснабдяване на територията на цялата община; ✓ Въведени мерки за енергийна ефективност в общински сгради; ✓ Изградена техническа, транспортна и социална инфраструктура и добре развита селищна система; ✓ Изцяло обновено външно улично осветление; ✓ Положително отношение и ангажираност на общината, относно прилагането на мерки за енергийна ефективност.	✓ Остарял общински сграден фонд; ✓ Остарял жилищен сграден фонд; ✓ Недостатъчен брой реализирани мерки енергийна ефективност; ✓ Недостатъчна информираност на населението относно възможностите за прилагане на мерки за енергийна ефективност; ✓ Масово използване на локални, нискоефективни топлоизточници и уреди.
ВЪЗМОЖНОСТИ (*OPPORTUNITIES*)	**ЗАПЛАХИ (*THREATS*)**

✓ Финансова помощ от национални програми, фондове на ЕС и др.; ✓ Развитие на технологиите за подобряване на енергийната им ефективност; ✓ Финансиране на реконструиране, реставрация и рехабилитация на общински сгради и жилищни сгради; ✓ Пестене на енергия и рационално използване на енергийните ресурси чрез повишаване на информираността сред населението; ✓ Контрол на енергопотреблението и събирането на база от данни за енергийния баланс на общината;	✓ Ограничени финансови възможности на общинска администрация за прилагане на мерки по енергийна ефективност; ✓ Липса на собствени финансови ресурси в населението за реализация на мерки за енергийна ефективност; ✓ Повишаване на цените на енергийните ресурси; ✓ Висока цена на инвестициите за енергийна ефективност; ✓ Слаба заинтересованост от страна на гражданите за прилагане на мерки за ЕЕ.

6.ЦЕЛ И ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

Основната цел на политиката по енергийна ефективност е постигането на по-рационално, икономично и устойчиво използване на енергийните ресурси чрез намаляване на енергийното потребление и свързаните с него разходи, без да се влошават качеството на предоставяните услуги, условията за обитаване и труд и нормалното функциониране на обществената инфраструктура.

Целите на Програмата за енергийна ефективност на Община Ветрино за периода 2026–2030 г. са съобразени с приоритетите за устойчиво развитие на общината и с необходимостта от повишаване на енергийната ефективност в общинския сектор. Програмата е разработена в съответствие с действащата европейска и национална политика в областта на енергийната ефективност, намаляването на емисиите на парникови газове, декарбонизацията и насърчаването на използването на енергия от възобновяеми източници.

Обхватът на Програмата включва основните направления, в които Община Ветрино има възможности за въздействие и реализация на мерки за енергийна ефективност. Сред тях са общинският сграден фонд, системите за улично и парково осветление, енергопотреблението при предоставянето на обществени услуги, както и повишаването на информираността и ангажираността на населението относно рационалното използване на енергията и възможностите за прилагане на енергоспестяващи мерки.

За постигане на поставените цели за периода 2026–2030 г. са определени приоритетни направления и конкретни дейности, свързани с прилагането на технически, инвестиционни, организационни и информационни мерки. Основен акцент се поставя върху намаляването на енергийното потребление, подобряването на енергийните характеристики на сградите и съоръженията, модернизирането на системите за осветление, оптимизирането на режимите на енергопотребление и повишаването на ефективността на използваните енергийни системи.

Важна част от изпълнението на Програмата е свързана и с повишаване на информираността на гражданите, институциите и другите потребители на енергия относно възможностите за икономично и ефективно използване на енергийните ресурси.

Следва да се насърчава прилагането на добри практики за енергийно спестяване, използването на енергийно ефективни уреди и технологии, както и използването на възобновяеми енергийни източници, когато това е технически, икономически и нормативно обосновано.

При изпълнението на Програмата ще се прилага последователен подход на планиране, реализация, мониторинг и оценка на резултатите. Приоритет ще се дава на мерки, които имат потенциал за устойчиво намаляване на енергийното потребление и разходите, подобряване на условията за предоставяне на обществени услуги и повишаване на енергийната сигурност на общината. Резултатите от изпълнението ще бъдат проследявани чрез подходящи количествени и качествени показатели и ще бъдат използвани при актуализиране на приоритетите и планиране на последващи дейности.

След направения анализ и оценка на текущото състояние в областта на ЕЕ, общината си е поставила следните стратегически и специфични цели:

Стратегическата цел - До края на периода на действие на Програмата да бъде постигнато устойчиво повишаване на енергийната ефективност чрез последователно въвеждане и изпълнение на енергоспестяващи мерки, водещи до намаляване на енергийното потребление и разходите за енергия.

Специфични цели:

Съобразено с поставената стратегическа цел и направения анализ на текущото състояние в областта на енергийната ефективност, Община Ветрино определя следните специфични цели за подобряване на енергийната ефективност:

Специфична цел №1. Повишаване на енергийната ефективност в обществения сектор.

Специфичната цел е насочена към повишаване на енергийната ефективност на общинския сграден фонд, обществената инфраструктура и системите за улично и парково осветление на територията на Община Ветрино. Реализирането на целта ще се осъществява чрез последователно планиране и изпълнение на технически, инвестиционни и организационни мерки, съобразени с потребностите на конкретните обекти, тяхното техническо състояние и наличните възможности за финансиране.

Основните дейности включват извършване на обследвания за енергийна ефективност на общински сгради, когато това е приложимо, както и изпълнение на предписаните в тях мерки. Сред приоритетните направления са топлинното обновяване на сградите, подобряването на топлоизолацията на външните ограждащи конструкции, подмяната на неефективна дограма, модернизирането на отоплителните, вентилационните и климатичните системи, въвеждането на енергийно ефективно осветление и прилагането на други подходящи мерки за намаляване на енергийното потребление.

В обхвата на специфичната цел се включва и поддържането, модернизирането и ефективното управление на системите за улично и парково осветление. Предвижда се използване на енергийно ефективни осветителни тела, оптимизиране на режимите на работа и прилагане на системи за дистанционно управление, контрол и мониторинг, когато това е технически и икономически обосновано. Особено значение има проследяването на потреблението на електрическа енергия и анализът на постигнатите резултати от реализираните мерки.

За подобряване на управлението на енергопотреблението Община Ветрино ще насърчава въвеждането на енергиен мениджмънт, систематизираното събиране и анализиране на данни за потреблението на енергия и прилагането на подходящи механизми за контрол и отчетност. Тези дейности ще подпомагат определянето на приоритетни обекти, планирането на инвестиционни мерки и оценката на ефекта от тяхното изпълнение.

При наличие на техническа, икономическа и нормативна обоснованост ще се насърчава и използването на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствено потребление в общински сгради и обекти. Възможностите за внедряване на такива системи ще се разглеждат съобразно характеристиките на сградите, режима на потребление, наличната инфраструктура и изискванията на приложимата нормативна уредба.

Очакваните резултати от изпълнението на мерките са свързани с подобряване на техническото и енергийното състояние на обществените сгради и инфраструктурата, намаляване на потреблението на енергия и разходите от общинския бюджет, повишаване на надеждността на енергийните системи и удължаване на експлоатационния живот на сградите и съоръженията. Допълнителни положителни ефекти се очакват по отношение на подобряването на условията за работа и предоставяне на обществени услуги, повишаването на комфорта на обитаване и ограничаването на емисиите на парникови газове.

Изпълнението на специфичната цел през периода 2026–2030 г. ще допринесе за по-ефективно управление на общинските енергийни ресурси, повишаване на енергийната сигурност и устойчивост на общината и постигане на заложената стратегическа цел за намаляване на енергийното потребление и разходите за енергия.

Специфична цел №2. Подобряване на енергийната ефективност в жилищния сектор.

Специфичната цел е насочена към насърчаване на процеса на енергийно обновяване на жилищния сграден фонд на територията на Община Ветрино и към повишаване информираността на гражданите относно възможностите за намаляване на енергийното потребление и разходите за енергия.

За постигане на целта Община Ветрино ще насърчава информирането на гражданите, собствениците на жилищни сгради и другите заинтересовани страни относно възможностите за прилагане на мерки за енергийна ефективност, възможностите за финансова подкрепа и условията за участие в национални и европейски програми и други подходящи финансови механизми. Информационните дейности могат да включват информационни кампании, тематични срещи, семинари, публикации на интернет страницата на общината и други подходящи форми за разпространение на информация.

Основен акцент следва да бъде поставен върху комплексното енергийно обновяване на жилищните сгради, включително еднофамилни и многофамилни сгради, при съобразяване с техническото състояние на сградите и възможностите за финансиране. Подходящите мерки могат да включват подобряване на топлинната изолация на външните ограждащи конструкции, покриви и подове, подмяна на неефективна дограма, модернизиране на отоплителните и климатичните системи,

въвеждане на енергийно ефективно осветление и използване на възобновяеми енергийни източници, когато това е технически и икономически обосновано.

Прилагането на мерки за енергийна ефективност в жилищния сектор има потенциал да доведе до намаляване на енергийното потребление и разходите на домакинствата, подобряване на топлинния комфорт и условията за обитаване, повишаване на експлоатационната надеждност и удължаване на жизнения цикъл на сградите и техните инсталации. Едновременно с това енергийното обновяване може да допринесе за ограничаване на емисиите, свързани с потреблението на енергия в жилищния сектор.

Важен елемент от изпълнението на специфичната цел е повишаването на енергийната култура на населението. Чрез предоставяне на достъпна и актуална информация гражданите следва да бъдат насърчавани да прилагат добри практики за рационално използване на енергията, да избират енергийно ефективни уреди и технологии и да се възползват от възможностите за използване на възобновяеми енергийни източници.

Община Ветрино ще подпомага процеса чрез предоставяне на информация за актуални възможности за финансиране и чрез насърчаване на взаимодействието между граждани, етажни собствености, бизнеса, финансови институции и други заинтересовани страни. При наличие на подходящи механизми могат да се създават условия за реализиране на съвместни инициативи и партньорства, насочени към енергийното обновяване на жилищния фонд.

Изпълнението на специфичната цел през периода 2026–2030 г. ще допринесе за постепенно подобряване на енергийните характеристики на жилищния фонд, намаляване на енергийната тежест за домакинствата и повишаване на информираността и ангажираността на населението по отношение на енергийната ефективност.

Специфична цел 3. Повишаване на информираността на заинтересованите страни и подобряване на местна политика в областта на енергийната ефективност.

За постигане на стратегическата цел се предвижда реализиране на дейности и мерки, насочени към повишаване на административния капацитет на общинската администрация и подобряване на информационната обезпеченост на процесите по планиране, изпълнение и контрол на политиката по енергийна ефективност.

В рамките на периода ще се насърчава повишаването на знанията и професионалните умения на служителите от общинската администрация чрез участие в обучения, семинари, работни срещи и други подходящи форми за обмен на знания и добри практики в областта на енергийната ефективност, енергийното управление, финансирането на проекти и използването на възобновяеми енергийни източници.

Съществено значение ще има създаването и поддържането на актуална информационна база за енергийното потребление на общината. При наличие на подходящи технически и финансови възможности може да бъде внедрена информационна система или друг инструмент за систематизирано събиране, обработване и анализиране на данни за потреблението на енергия в общинските сгради, обекти и системи. Информационната база следва да позволява проследяване на потреблението по обекти, видове енергия и периоди, както и анализ на тенденциите и резултатите от прилаганите енергоспестяващи мерки.

Поддържането на систематизирана информация за енергийното потребление ще подпомага общинската администрация при определянето на приоритетни обекти, планирането на инвестиции, подготовката на проектни предложения и оценката на ефекта от реализираните мерки. Натрупването на надеждна и актуална база данни ще създаде възможност за по-добро проследяване на потреблението на енергия и свързаните с него разходи, както и за изготвяне на справки и анализи за отделните общински обекти.

Важна част от изпълнението на Програмата е повишаването на информираността както на общинските служители, така и на населението и другите заинтересовани страни. За тази цел могат да бъдат организирани информационни кампании, семинари, тематични срещи и други инициативи, насочени към възможностите за намаляване на енергийното потребление, рационалното използване на енергията, прилагането на енергоспестяващи мерки и използването на възобновяеми енергийни източници.

Повишаването на административния капацитет и подобряването на информационната обезпеченост ще допринесат за по-доброто планиране, изпълнение, наблюдение и отчитане на мерките за енергийна ефективност на територията на Община Ветрино. Това ще създаде условия за по-ефективно използване на наличните финансови ресурси, по-добро определяне на инвестиционните приоритети и по-последователно постигане на заложените в Програмата цели за намаляване на енергийното потребление и разходите за енергия.

7.ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Планът за изпълнение към Програмата за енергийна ефективност на Община Ветрино за периода 2026–2030 г. определя основните мерки и дейности, чрез които ще се реализират заложените стратегическа и специфични цели на Програмата. Предвидените действия обхващат обществения и жилищния сектор и са насочени към повишаване на енергийната ефективност, намаляване на енергийното потребление и разходите за енергия, подобряване на енергийните характеристики на сградите и инфраструктурата, както и насърчаване на рационалното използване на енергийните ресурси.

Изпълнението на мерките ще се осъществява в съответствие с действащата нормативна уредба в областта на енергийната ефективност и при отчитане на техническите, икономическите и финансовите възможности на общината. Приоритет ще се дава на дейности с потенциал за устойчиви енергийни спестявания и намаляване на експлоатационните разходи, като за реализацията им могат да бъдат използвани средства от общинския бюджет, национални и европейски програми, фондове и други подходящи финансови механизми.

Мярка / Дейност	Бюджет (очаквани разходи) €	Източници на финансиране	Планов период	Очаквани резултати
Специфична цел №1. Повишаване на енергийната ефективност в обществения сектор.				
1. Реконструкция, обновяване и повишаване на енергийната ефективност на съществуващата общинска социална, културна, образователна и административна инфраструктура	Съгласно проект	Общински бюджет; Европейски фондове и др. международни и национални финансиращи структури	До 2030 г.	Въвеждане на ЕСМ. Намаляване емисиите на парникови газове.
2. Извършване на обследвания за енергийна ефективност на общински сгради и определяне на приоритетни енергоспестяващи мерки	20 000	Общински бюджет; Европейски фондове и др. международни и национални финансиращи структури	До 2030 г.	Извършени обследвания за ЕЕ
3. Извършване на последващи обследвания и оценка на постигнатите енергийни спестявания в общински сгради	10 000	Общински бюджет; Европейски фондове и др. международни и национални финансиращи структури	До 2030 г.	Извършени обследвания за ЕЕ
4.Системен мониторинг, контрол и управление на енергопотреблението в общинския сграден фонд и системите за улично осветление	5 000	Общински бюджет	Ежегодно	Въведена система за мониторинг и контрол
5. Подмяна и внедряване на енергийно ефективно оборудване в сгради – общинска собственост	20 000	Общински бюджет; Европейски фондове и др. международни и национални финансиращи структури	До 2030 г.	Закупено енергоспестяващо оборудване
6. Ефективна експлоатация, поддръжка и управление на системата за улично осветление в населените места на общината	30 000	Общински бюджет	Ежегодно	Ефективна експлоатация на уличното осветление
7.Извършване на последващо обследване и оценка на системите за външно улично осветление в населените места	20 000	Общински бюджет; Европейски фондове и др. международни и национални финансиращи структури	До 2030 г.	Извършено обследване за ЕЕ

Мярка / Дейност	Бюджет (очаквани разходи) €	Източници на финансиране	Планов период	Очаквани резултати
Специфична цел №2. Подобряване на енергийната ефективност в жилищния сектор.				
1. Информиране, консултиране и насърчаване на гражданите и бизнеса за прилагане на мерки за енергийна ефективност	1 000	Общински бюджет	До 2030 г.	Проведени информационни кампании
2. Насърчаване на прилагането на мерки за енергийна ефективност в еднофамилни и многофамилни жилищни сгради	2 000	Общински бюджет	До 2030 г.	Повишен брой обновени жилища, намалено крайно енергопотребление, подобрен комфорт на обитаване и намалени разходи на домакинствата.
3. Насърчаване на подмяната на неефективни отоплителни уреди и системи в жилищния сектор	1 000	Общински бюджет	До 2030 г.	Брой подменени отоплителни уреди
Специфична цел 3. Повишаване на информираността на заинтересованите страни и подобряване на местна политика в областта на енергийната ефективност.				
1. Повишаване на административния капацитет и квалификацията на служителите в областта на енергийната ефективност	1 000	Общински бюджет	До 2030 г.	Брой проведени обучения
2. Наблюдение и оценка на програмата за ЕЕ	-	-	Ежегодно	Налична информация за ЕЕ
3. Създаване на информационна система с база данни за енергийно потребление в общината	1 000	Общински бюджет	До 2030 г.	Създадена информационна система за енергийно потребление в общината
4. Развитие на партньорства и сътрудничество с местни и регионални организации за насърчаване на енергийната ефективност	-	-	До 2030 г.	Създадени партньорства

8.ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО

В резултат от изпълнението на предвидените в Програмата за енергийна ефективност на Община Ветрино за периода 2026–2030 г. мерки се очаква да бъдат постигнати следните основни резултати:

- **Намаляване на енергийното потребление и разходите за енергия** в общинските сгради чрез прилагане на технически, инвестиционни и организационни мерки за повишаване на енергийната ефективност;
- **Подобряване на енергийните характеристики на общинския сграден фонд** чрез реконструкция, обновяване, подобряване на топлинната изолация, подмяна на неефективно оборудване и модернизиране на отоплителни, вентилационни и климатични системи;
- **Подобряване на условията за обитаване, работа и предоставяне на обществени услуги** в общинските сгради чрез постигане на по-добър топлинен комфорт, осветеност и микроклимат;
- **Удължаване на експлоатационния живот на общинските сгради, инсталации и оборудване** в резултат от своевременното обновяване, поддръжка и прилагане на енергоспестяващи решения;
- **Подобряване на енергийното управление и контрола на потреблението** чрез системно събиране, проследяване и анализ на данните за енергопотреблението и разходите за енергия;
- **По-добро планиране и приоритизиране на инвестициите** в енергийна ефективност чрез извършване на обследвания, оценка на потенциала за енергийни спестявания и определяне на подходящи пакети от мерки;
- **Поддържане на висока ефективност на системата за улично осветление** чрез оптимизирана експлоатация, техническа поддръжка, мониторинг и контрол на потреблението на електрическа енергия;
- **Насърчаване на използването на възобновяеми енергийни източници** в общинския и жилищния сектор, когато това е технически и икономически обосновано;
- **Повишаване на енергийната ефективност в жилищния сектор** чрез насърчаване на домакинствата да прилагат мерки за енергийно обновяване, подмяна на неефективни отоплителни уреди и използване на енергийно ефективно оборудване;
- **Повишаване на информираността и енергийната култура на гражданите и бизнеса** относно възможностите за намаляване на енергийното потребление, използване на ВЕИ и достъп до национални и европейски механизми за финансиране;
- **Повишаване на административния капацитет на общината** за планиране, подготовка, изпълнение, мониторинг и отчитане на проекти и мерки в областта на енергийната ефективност;
- **Развитие на партньорства с бизнеса, граждански организации и други заинтересовани страни** за реализиране на съвместни инициативи и популяризиране на добри практики в областта на енергийната ефективност;
- **Намаляване на емисиите на парникови газове**, свързани с потреблението на енергия в общинския и жилищния сектор, в резултат от намаляване на енергийното потребление и повишаване дела на енергията от възобновяеми източници;

• **Оптимизиране на бюджетните разходи на общината** чрез реализиране на устойчиви енергийни спестявания и по-ефективно управление на енергийните ресурси;

• **Повишаване на енергийната сигурност и устойчивост на общината** чрез по-ефективно използване на енергията, диверсификация на енергийните решения и насърчаване на местното производство на енергия от възобновяеми източници.

Като общ резултат от изпълнението на Програмата се очаква **постепенно подобряване на енергийната ефективност на територията на Община Ветрино, намаляване на енергийните разходи, подобряване качеството на обществената и жилищната среда и създаване на условия за устойчиво и рационално използване на енергийните ресурси** през периода 2026–2030 г.

Постигането на резултатите следва да се проследява чрез подходящи количествени и качествени показатели, включително потребление на енергия, разходи за енергия, реализирани енергоспестяващи мерки, постигнати енергийни спестявания, обновена площ на сгради, обхванати обекти, проведени информационни и обучителни инициативи и други приложими индикатори.

9.ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

При изпълнението на мерките, дейностите и проектите, предвидени в Програмата за енергийна ефективност на Община Ветрино за периода 2026–2030 г., следва да се отчита специфичният характер на всеки конкретен обект, неговото техническо състояние, видът и мащабът на предвидените интервенции, както и приложимите нормативни изисквания.

В зависимост от характера на конкретната мярка и необходимостта от инвестиционна подготовка, реализацията може да включва следните основни етапи:

1. Определяне на инвестиционното намерение

На този етап се идентифицира необходимостта от реализиране на конкретната мярка и се определят основните цели, обхватът и очакваните резултати. Извършва се първоначална оценка на целесъобразността, техническите възможности, необходимите ресурси и потенциала за постигане на енергийни спестявания.

2. Предварително проучване и оценка на състоянието

При необходимост се извършва предпроектно проучване и оценка на техническото и енергийното състояние на обекта. Анализират се състоянието на сградните конструкции и инсталации, системите за производство и потребление на енергия, режимите на експлоатация и данните за енергийното потребление за предходни периоди. За сградите, за които това е приложимо, се използват резултатите от обследванията за енергийна ефективност.

3. Определяне и проектиране на необходимите мерки

Въз основа на извършените проучвания и обследвания се определят подходящите технически и организационни мерки. При необходимост се разработва инвестиционен проект в съответната фаза, съобразен с изискванията на действащата нормативна уредба, включително необходимите технически и строителни документи.

4. Подготовка и изпълнение

Етапът включва подготовка на необходимата документация, осигуряване на финансиране, провеждане на приложимите процедури за избор на изпълнители и

реализация на предвидените строително-монтажни, технически и други дейности. Изпълнението следва да бъде съобразено с одобрената проектна документация, договорните условия и нормативните изисквания.

5. Въвеждане в експлоатация и поддържане

След приключване на предвидените дейности се извършват необходимите действия за приемане и въвеждане на обекта, системите или оборудването в експлоатация. Осигуряват се необходимите условия за правилна експлоатация, техническа поддръжка и поддържане на постигнатите енергийни характеристики.

6. Мониторинг, контрол и оценка на резултатите

След реализиране на мерките се осъществява наблюдение и анализ на енергийното потребление и разходите за енергия. При приложимост се извършва периодично отчитане на данните от измервателните уреди и се проследяват показателите за енергийна ефективност. Резултатите се сравняват с изходните данни и с очакваните ефекти от изпълнените мерки.

При установяване на отклонения или неефективно потребление се предприемат подходящи коригиращи действия. На база на резултатите от мониторинга се оценява ефективността на реализираните инвестиции и се идентифицират възможности за допълнително оптимизиране на енергопотреблението.

Етапите не са задължително приложими в пълния им обхват за всяка отделна мярка. Конкретната последователност и обхват на дейностите се определят в зависимост от вида на обекта, характера и сложността на инвестицията, изискванията за нейното изпълнение и приложимата нормативна уредба.

10.ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

Съгласно чл. 12, ал. 4 от ЗЕЕ средствата за изпълнение на Програмите за енергийна ефективност следва да бъдат предвидени в бюджетите на съответните ведомства. Освен тях за изпълнението на дейностите и мерките от ПЕЕ може да се търси финансиране от следните подходящи източници:

- Кредитна линия за енергийна ефективност;
- Оперативни програми;
- Заеми от търговски банки;
- ESCO услуги;
- Безвъзмездни помощи предоставяни от екологични фондове, в частност от Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда и Националния доверителен екофонд, в т.ч. и безлихвени заеми;
- Финансов лизинг на оборудване, предоставен обикновено от доставчик, изпълняващ проекта „под ключ“;
- Заеми от международни банки и др.

Финансирането на дейностите от Общинската програма за енергийна ефективност на Община Ветрино за периода 2026-2030 г. може да бъде осигурено по различни начини.

Най – общо подходите за финансиране са два:

Подход „отгоре – надолу“ – анализ на съществуващата законова рамка за формиране на общински бюджет, прогнозиране на бюджета и използване на специализирани източници;

Подход „отдолу – нагоре“ – основава се на комплексна оценка на възможностите на общината да осигури индивидуален праг на финансовите си средства или публично – частни партньорства (ПЧП).

За правилното прилагане на финансовите механизми и за да може Общината най–ефективно да се възползва от тях е необходимо:

- задълбочено проучване на условията за финансиране; правилно ориентиране на целите на конкретен проект към целите на определена програма или фонд;
- точна оценка на възможностите за съфинансиране и партньорство;
- достижими, изпълними и измерими екологични и икономически ползи от проекта;
- ресурсно обезпечаване и ефективен контрол над дейностите и разходване на средствата.

Цялостно или частично финансиране на инвестициите в енергийна ефективност може да бъде осигурено от национални, европейски и международни програми и фондове. По – важните източници на средства, които могат да осигурят възможности за финансиране на проекти за енергийна ефективност са:

✓ Общински бюджет – предвиждане на собствени средства за изпълнението на мерките по Програмата за енергийна ефективност;

✓ Републикански бюджет – под формата на субсидии, компенсации или Национални програми, подобна на Националната програма за ЕЕ на много фамилни жилищни сгради;

✓ Европейските програми и фондове, които предлагат възможности за финансиране на проекти за енергийна ефективност и възобновяеми източници;

✓ Частни инвестиции – Стопанските субекти могат да реализират проекти по енергийна ефективности възобновяеми източници и чрез собствени средства.

✓ Публично частно партньорство – (ПЧП).

Отчитайки Европейското законодателство, практика и счетоводно третиране, ПЧП е дългосрочно договорно отношение между лица от частния и публичния сектор за финансиране, построяване, реконструкция, управление или поддръжка на инфраструктура с оглед постигане на по-добро ниво на услугите, където частният партньор поема строителния риск и поне един от двата риска -за наличност на предоставяната услуга или за нейното търсене. ПЧП плащанията, свързани с ползването на предоставяната от частния партньор публична услуга, са обвързани с постигане на определени критерии за количество и качество на услугата. Общинската администрация (като потребител на услуги) има право да редуцира своите плащания, както би го направил всеки „обикновен клиент" при непредоставяне на необходимото количество и качество на услугата.

➢ **ЕСКО услуги;**

ЕСКО компаниите са бизнес модел, който се развива в България от няколко години. ЕСКО компаниите се специализират в предлагането на пазара на енергоспестяващи услуги. Основната им дейност е свързана с разработването на пълен инженеринг за намаляване на енергопотреблението. Този тип компании влагат собствени средства за покриване на всички разходи за реализиране на даден проект и получават своето

възнаграждение от достигнатата икономия в периода, определен като срок на откупуване. Договорът с гарантиран резултат е специфичен търговски договор, регламентиран с чл. 38 от Закона за енергийната ефективност. Намаляване разходите за горива, енергия и други консумативи и повишаването на комфорта в сградите държавна или общинска собственост, могат да са предмет на договори за управление и експлоатация и/или проектиране, доставка, монтаж. Могат да бъдат реализиране някои от следните схеми:

- **Договор с гарантиран резултат;**

При този вид договори фирмата за енергийни услуги гарантира минимално ниво на икономии. Приложното поле за използването на този инструмент са взаимоотношенията с фирми за енергоефективни услуги, по които възложители са учреждения и институции на бюджетна или общинска издръжка (болници, училища, детски заведения, санаториуми, пансиони за стари хора, домове за инвалиди, театри, кина, музеи, читалища, библиотеки, хотели, почивни домове, административни сгради и т.н.). Фирмите за енергоефективни услуги с гарантиран резултат (известни като ESCO) осигуряват със собствени средства ESCO-услуги и инвестиции (проучване, внедряване, експлоатация и поддръжка) при гарантирано ниво на енергийните спестявания, възвръщащи инвестицията заедно с известна печалба. Съгласието за извършване на тези услуги се обективира в договор между ESCO-фирмата и съответния клиент. Изпълнението на мерките води до намаляване на енергийните разходи и намаляване на разходите по поддръжката и експлоатацията на сградите. Разходите на инвестицията се изплаща на фирмата от постигнатите икономии, като постигнатата печалба се разпределя между договарящите страни.

- **Финансиране от НФЕЕВИ;**

Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“ (ФЕЕВИ) е юридическо лице, създадено по силата на Закона за енергийна ефективност (ЗЕЕ). Фондът управлява финансови ресурси, получени от Република България от Глобалния Екологичен Фонд (ГЕФ) с посредничеството на Международната банка за възстановяване и развитие (МБВР) и от други донори.

- **Национален доверителен ЕкоФонд (НДЕФ)**

Фондът е създаден през м. октомври 1995 г. по силата на споразумение „Дълг срещу околна среда” между Правителството на Конфедерация Швейцария и Правителството на Република България. Съгласно чл. 66, ал.1 на Закона за опазване на околната реда, целта на Фонда е управление на средства, предоставени по силата на суапови сделки за замяна на „Дълг срещу околна среда” и „Дълг срещу природа”, от международна търговия с предписани емисионни единици (ПЕЕ) за парникови газове, от продажба на квоти за емисии на парникови газове за авиационни дейности както и на средства, предоставени на база на други видове споразумения с международни, чуждестранни или български източници на финансиране, предназначени за опазване на околната среда в Република България. Фондът допринася за изпълнение на политиката на Българското правителство и поетите от страната международни ангажименти в областта на опазване на околната среда. Националният доверителен ЕкоФонд е независима институция, която се ползва с подкрепата на българското правителство.

- **Кредити по специализирани кредитни линии и заеми от търговски банки**

Кредитната линия за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници за България (КЛЕЕВЕИ). Кредитна линия за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници е разработена от Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) в сътрудничество с Българското правителство и Европейския съюз. Програмата предоставя кредитни линии на участващите български банки, които от своя страна предоставят заеми на частни дружества за проекти за енергийна ефективност в промишлеността и проекти за възобновяеми енергийни източници. Български банки, участващи в КЛЕЕВЕИ: Българска Пощенска Банка, Банка ДСК, Уникредит Булбанк, Юнионбанк, Обединена Българска Банка, Банка Пиреус, Райфайзенбанк.

Финансиране от международни програми и фондове:

- **Програма „Интелигентна енергия –Европа“**

Европейската програма "Интелигентна енергия за Европа" предоставя безвъзмездно финансиране на проекти на български организации за създаване на политически и пазарни условия за енергийна ефективност и използването на ВЕИ в рамките на Програмата за конкурентоспособност и иновации (CIP). Основен приоритет са нови и възобновяеми енергийни източници (ALTENER). В рамките на този приоритет се финансират проекти по: добиване на електроенергия от ВЕИ; използване на възобновяема енергия за отопление/охлаждане; дребномащабни инсталации за възобновяема енергия на сградите; проучвания и добив на биогорива; нови технологии и обмен на опит, като резултатите са видими на територията на целия Европейски съюз.

- **„Програма „Възобновяема енергия, енергийна ефективност, енергийна сигурност“, финансирана от Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство /Норвежки финансов механизъм/**

Бенефициенти: Всички Общини на територията на Република България

Допустими партньор са :публични и частни субекти на територията на България или от страните-донори. Допълнителни точки при оценката на проектите се дават само при партньор от страните-донори –Норвегия, Исландия и Лихтенщайн/. Допустими за финансиране дейности: Мерки за енергийна ефективност, предписани от извършено обследване за енергийна ефективност, подмяна на улично осветление и въвеждане на ВЕИ.

11.НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ

Общински съвет е органът, който приема стратегии, програми и планове за развитие на общината, които отразяват националните и европейските политики за развитие на местните общности. В изпълнение на това правомощие се разработва и приема и настоящата програма, като освен приемането й следва да се обезпечи и процеса на нейното изпълнение и отчитане. Наблюдението и изпълнението на ПЕЕ е отговорност на кмета на общината.

С оглед на действащата административна структура на Община Ветрино, наблюдението и контролът на изпълнението на ПЕЕ ще се осъществява от група експерти от общинската администрация, която ще има следните задължения:

- ✓ Одобрява и утвърждава индикаторите за наблюдение на изпълнението на ПЕЕ;
- ✓ Извършва периодични прегледи на постигнатия напредък по отношение на изпълнението на целите;

- ✓ Разглежда резултатите от междините оценки;
- ✓ Анализира резултатите от изпълнението на мерките и дейностите;
- ✓ Оценява степента на постигане на целите и на устойчивостта на резултатите;
- ✓ Разглежда предложенията за промяна на мерките;
- ✓ Предлага промени, свързани с постигането на целите на ПЕЕ.

Наблюдението и контролът са неразделна част от процеса на изпълнение/реализиране на ПЕЕ и чрез тях се цели да се предостави на компетентните местни органи ранна информация за напредъка или липсата на напредък по постигане на заложените в програмата цели и резултати, на ефективността на нейната реализация. Компетентните местни органи са: Общинския съвет, Кмета на общината, служителите от общинска администрация, както и всички заинтересовани страни като социално-икономическите партньори и структури на гражданското общество. Получената информация се използва за целите на управлението, а именно: осъществяване на контрол и вземането на управленски решения относно продължаването, изменението, допълването или прекратяването на реализацията на съответната политика или програма.

За осъществяването на мониторинга на програмата е необходимо да се приемат и въведат в практиката на администрацията на Община Ветрино правила за мониторинг, контрол и оценка при изпълнението на програмата, които могат да бъдат конкретно разписани за политиката по енергийна ефективност, но могат да бъдат и правила, които се прилагат от общинската администрация и по отношение на другите конкретни политики. Правилата трябва подробно да описват отговорностите на съответните експерти в общината за набиране на необходимата информация със съответните срокове, както и за обобщаването ѝ и подготовката на годишен отчет пред общинския съвет за изпълнението на дейностите и мерките от програмата. В правилата трябва да се определят обхвата на информацията, която ще се събира, източниците на данни и графика за предоставяне на информацията. Обхватът и източниците на необходимите данни ще се обуславят от включените в програмата цели и мерки и избраните индикатори за изпълнение на мерките и за постигане на програмните цели. Осигуряването на достатъчно и надеждни данни в единен формат е от съществено значение за проследяване на напредъка при постигане на целите и осъществяване на контрол по изпълнение на мерките. За целта е целесъобразно да се изготвят въпросници (формуляри), които ще се попълват от звената, които имат отношение към изпълнение на включените в програмата мерки. По отношение на графика за предоставяне на информацията, свързана с текущото наблюдение на изпълнението на програмата за енергийна ефективност, необходимо е събирането и систематизирането на информацията да се извършва на годишна база.

Източниците на информация за стойностите на индикаторите за наблюдението на изпълнението на ПЕЕ ще се базират на данни на Националния статистически институт, на официалната статистика на други централни, териториални държавни органи, агенции и институции, имащи правомощия и осъществяващи мониторинг и контрол в областта на енергийната ефективност, на общинската информационна система и информация от различните отдели в общината, както и на данни от други надеждни национални, регионални и местни източници на информация. В процеса на наблюдение

общинската администрация осигурява участието на организации, физически и юридически лица, като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност. Орган за контрол по изпълнение на програмата за енергийна ефективност е Общинският съвет. Кметът на общината информира ежегодно Общинския съвет и обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година.

12. ОТЧЕТ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Отчитането на изпълнението на Програмата за енергийна ефективност се осъществява пред АУЕР. Община администрация Ветрино има задължението ежегодно да изпраща попълнени отчети за напредъка по изпълнението на настоящата Програма за енергийна ефективност до Изпълнителния директор на агенцията. Съгласно Чл.12, ал.5 от ЗЕЕ, държавните и местните органи представят ежегодно на изпълнителния директор на Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР), отчети за изпълнението на Програмите за енергийна ефективност. Отчетите съдържат описание на дейностите и мерките, посочват размера на постигнатите енергийни спестявания и се представят не по-късно от 1 март на годината, следваща годината на изпълнение на съответните дейности и мерки. Отчетите се изготвят по образец, утвърден от Изпълнителния директор на агенцията и се публикуват на интернет страницата на Общината.

13. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Общинската програма за енергийна ефективност на Община Ветрино 2026 – 2030 год. е основен документ за провеждане на балансирана и устойчива енергийна политика на местно ниво. Тя дава възможност да се оптимизират подходите и методите за вземане на съответните решенията от страна на Общинския съвет и да се подобри дейността на администрацията.

Целеният резултат от изпълнение на програмата е:

- Намаляване потреблението на енергия от конвенционални, течни горива и електрическа енергия на територията на Община Ветрино;
- Намаляване на вредните емисии в атмосферния въздух;
- Повишаване на благосъстоянието и намаляване на риска за здравето на населението.

От гледна точка на последващото прилагане на програмата, тя не е „еднократен акт” със завършен краен продукт, водещ до решаване на проблемите на общината. Тя подлежи на допълнения и актуализация – т. нар. „подход на стратегическо планиране и програмиране”, при който планирането динамично и последователно се детайлизира на отделни етапи. При създаването на Програмата за ЕЕ на Община Ветрино се прилага този подход, като се спазва изискването за непрекъснато отчитане на динамично променящите се във времето условия, фактори и предпоставки с оглед реализирането на дългосрочните и краткосрочните цели на местната политика за устойчиво енергийно развитие. Програмата има отворен характер и срока на действие може да се усъвършенства, допълва и променя в зависимост от законодателни промени, новопостъпили данни, инвестиционни намерения и възможности за финансиране на планираните мерки.